

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

**Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a
společenskovědní obory**

Studentské samosprávy pod drobnohledem aneb Příručka pro budoucí předsedy

Štěpán Bačinský

Středočeský kraj

Mělník 2023

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovední
obory

**Studentské samosprávy pod drobnohledem aneb
Příručka pro budoucí předsedy**

**Student Governments under the Spotlight or
Handbook for Future Chairmen**

Autor: Štěpán Bačinský

Škola: Gymnázium Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421

Kraj: Středočeský kraj

Konzultant: Jan Gondek

Vedoucí práce: Mgr. Dagmar Dvořáková

Mělník 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Mělník dne 29. 11. 2023

.....

Štěpán Bačinský

Poděkování

Rád bych poděkoval svému konzultantovi Janu Gondekovi, se kterým již delší dobu probírám nejnovější věci z oboru, a tím udržuji krok s aktuálními trendy v oblasti participace mládeže. Opomenout nesmím ani paní profesorku Dagmar Dvořákovou, která mi byla vždy nápomocna nejen jako vedoucí práce, ale také jako velmi spolehlivý koordinátor Studentské rady GJP.

Anotace

Ve své práci SOČ jsem se zabýval participací mládeže na středních školách ve formě školních studentských parlamentů. Rozebral jsem několik oblastí tohoto tématu včetně historie, mezinárodního kontextu, právního ukotvení v České republice, plošné struktury, vzniku a chodu. Veškeré informace vychází z odborné literatury a mých osobních zkušeností. Praktickým výstupem mé práce je pak předsednická příručka, jenž má za cíl usnadnit budoucím předsedům naší školní samosprávy začátky v jejich funkci.

Klíčová slova

Participace; studentské samosprávy; výchova k občanství

Annotation

In my SOČ work, I have dealt with youth participation in secondary schools in the form of school student parliaments. I have analysed several areas of this topic, including its history, international context, legal anchorage in the Czech Republic, overall structure, formation and operation. All information is based on the literature and my personal experience. The practical output of my work is the chairman's handbook of the Student Council of the Jan Palach Grammar School in Mělník, which aims to make it easier for future school student council chairmen to start their work.

Keywords

Participation; student self-government; education for citizenship

Obsah

Úvod	8
1 Obecné pojednání	9
1.1 Homo politicus a výchova k demokracii	9
1.2 Participace.....	9
1.3 Studentská participace jako klíč k demokracii	10
1.3.1 Participace na středních školách	10
2 Historie.....	11
2.1 Studentské samosprávy ve světě	11
2.2 Studentské samosprávy u nás	11
2.2.1 Do 2. světové války.....	11
2.2.2 Do roku 1989	12
2.2.3 Novodobá historie	12
3 Participace v mezinárodním kontextu	14
3.1 Evropská politika mládeže.....	14
3.1.1 Bílá kniha.....	14
3.2 Úmluva o právech dítěte	15
4 Právní ukotvení v ČR.....	17
4.1 Vysoké školy.....	17
4.2 Základní a střední školy.....	17
4.2.1 Školní samospráva	18
4.2.2 Školská rada.....	18
4.3 Vyšší správní celky	18
5 Plošná struktura	20
5.1 Školní samospráva	20
5.2 Městská a krajská samospráva	21
5.3 Národní samospráva	22
6 Vznik a mechanismy.....	24
6.1 Vznik	24
6.1.1 Účel	24
6.1.2 Stanovení cílů	26
6.2 Vnitřní mechanismy	26

6.2.1	Zástupci	26
6.2.2	Koordinátor.....	27
6.2.3	Předsednictvo	28
6.2.4	Zasedání a komunikace	29
6.2.5	Stanovy	30
7	Činnost.....	31
7.1	Úpravy školy.....	31
7.1.1	Školní budova	31
7.1.2	Vzdělávání	32
7.2	Vlastní projekty.....	33
7.2.1	Tematické	34
7.2.2	Sportovní	34
7.2.3	Kulturní.....	36
7.2.4	Vzdělávací	36
7.3	Předávání informací	37
7.3.1	Ze zasedání	38
7.3.2	O akcích.....	38
7.3.3	Ankety	40
7.4	Zpětná vazba a reflexe.....	41
7.5	Spolupráce	42
7.5.1	S vedením	42
7.5.2	S jinými uskupeními	43
8	Předsednická příručka.....	44
	Závěr.....	45
	Seznam zdrojů.....	46
	Tištěné zdroje	46
	Akademické práce	46
	Elektronické zdroje.....	46
	Seznam obrázků	49
	Seznam příloh	50
	Přílohy	51

ÚVOD

V roce 2019 bylo na světě asi 1,2 miliardy mladých lidí ve věku 15 až 24 let, což je 16 procent celosvětové populace (UN | DESA | Population Division, 2019). Jedním z nejvlivnějších faktorů, které rozvíjejí jedince v tomto věkovém období, je škola. Ta by měla mj. vychovávat svědomité a sebevědomé občany, připravené na vstup do demokratické společnosti. Rozvoj občanských kompetencí je přímo zmíněn v rámcových vzdělávacích programech tvořených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT, 2021). Tou nejlepší možností, jak si v rámci školy v praxi vyzkoušet aktivní občanství a demokracii, je participace ve školní studentské samosprávě/parlamentu.

V mnoha zemích starého kontinentu je již tato možnost participace mladistvých zakotvena v legislativě. V České republice o tom hovoří školský zákon č. 561/ 2004 Sb. v § 21 (ČESKO, 2004), na základě kterého u nás funguje mnoho skvělých školních parlamentů, které mají svojí aktivitou pozitivní přesah i do širší komunity v blízkosti školy.

Školní samosprávy poskytují studentům jedinečnou možnost vést rovnocenný dialog s vedením školy, jehož prostřednictvím mohou podávat opodstatněné návrhy a podílet se tak na dění ve instituci. Během tohoto procesu jsou rozvíjeny klíčové demokratické kompetence zainteresovaných jedinců, čímž jsou budovány nové generace zodpovědných občanů.

Práce definuje pojem participace a zaměřuje se na její formu ve středoškolském prostředí, tedy na středoškolské studentské samosprávy. Zabývá se jejich historií, mezinárodním kontextem, právním ukotvením v České republice, plošnou strukturou, vznikem, vnitřními mechanismy a v neposlední řadě naplní jejich činnosti.

Toto téma jsem si vybral, neboť již druhým rokem vykonávám funkci předsedy v naší školní samosprávě, Studentské radě Gymnázia Jana Palacha, Mělník (dále jen SR GJP). Už od počátku jsem se v této činnosti našel a zjistil, jak moc mě naplňuje. Rešerši a tvorbu této práce jsem pojal jako sebevzdělávací proces. S každou novou kapitolou jsem se naučil něco nového a téměř vše jsem okamžitě aplikoval v praxi. Zjistil jsem, jak moc může být aktivní parlament prospěšný nejen pro školní prostředí, ale i pro mě jako jednotlivce.

Studentské samosprávy ovšem vedou nekonečný boj s úhlavním nepřítelem, a tím je nezájem. Nezájem můžeme pozorovat jak v řadách „obyčejných“ studentů, tak u ne příliš aktivních členů parlamentu. Z tohoto důvodu fungují některé samosprávy špatně nebo zkrátka vůbec neexistují. Jindy zase fungují dobře, ale jen v určitém období, a s odchodem aktivních lidí parlament opět upadá. První problematiku bohužel nelze jen tak vyřešit. S čím se ale dá pracovat, je předání otěží samosprávy tak, aby následujícího roku nezanikla. Cílem mé práce je tedy v první části odborně představit veškerou problematiku týkající se samospráv a ve druhé části nabídnout své zkušenosti, potažmo vytvořit příručku pro naši školní Studentskou radu tak, aby pomohla budoucím předsedům v jejich začátcích, a rada tak mohla nadále v naší škole fungovat.

1 OBECNÉ POJEDNÁNÍ

1.1 Homo politicus a výchova k demokracii

V roce 1957 použil Anthony Downs, americký ekonom a přední odborník na politiku a veřejnou správu, termín *homo politicus* pro člověka jednajícího „politicky racionálně“. Docentka Ruth Lane z melbournské Monash University rozděluje *homo politicus* na dvě větve, podle orientace na sebe či na ostatní (MÜLLER, 2017). První zmiňovaný je odbornou literaturou vyzdvihován jako ideální budoucí vývojová fáze našeho druhu. Jedná se o člověka se silným sociálním cítěním, jenž se vyznačuje empatií, tolerancí a altruismem. Jeho největší předností je však smysl pro občanskou povinnost. Nejen že se takovýto člověk zajímá o veřejné dění, ale také se na něm aktivně podílí.

Možná jsme zatím jako druh k přízvisku *politicus* nedospěli, avšak snahy o vybízení ke zmíněným hodnotám včetně aktivního občanství, a to obzvláště u mladých lidí, můžeme pozorovat již dnes. V rámci Evropské unie žijeme ve společnosti, která se neustále vyvíjí a posouvá kupředu. Podle mnohých za to vděčíme demokracii, neboť právě na ní jsou vystavěny pevné základy našich moderních států. Aby taková „vláda lidu“ fungovala, je nezbytné neustále vzdělávat a rozvíjet všechny její články, a to od budoucích voličů až po nejvyšší státní činitele.

S výchovou k demokracii úzce souvisí pojem participace, se kterým se dnes, aniž bychom to tušili, setkáváme již na základních a středních školách. Tato odborná práce se bude zabývat participací právě v této rané, studentské, podobě.

1.2 Participace

Pro začátek je nezbytné vymezit tolik skloňovaný pojem participace. Všeobecně participace je spoluúčast na čemkoliv, ale můžeme ji blíže specifikovat, jako např.: participaci ekonomickou či politickou (ŠOLC, 2007 str. 5).

Podle politoložky Petry Rakušánové se jedná o jeden ze základních pilířů demokracie, neboť tento politický systém je koncipován na možnosti občana přímou participací ovlivňovat věci veřejné, tedy přímo se podílet na okolním dění (RAKUŠANOVÁ, 2005 str. 81).

PhDr. Břetislav Hofbauer rozumí participací účast lidí na procesu rozhodování, řízení a správy. Politickou participaci definuje jako podíl na rozhodování a řešení důležitých otázek rozvoje společnosti i života jednotlivých lidí (HOFBAUER, 2002).

Participace, již se bude zabývat tato práce, je pravděpodobně nejlépe formulována Mgr. Jiřím Otčenáškem, který ji popisuje jako studentskou „spoluúčast.“ Podle něj se jedná hlavně o možnost jednotlivých studentů vyjádřit se k problémům školy a aktivně se podílet na zlepšení školního prostředí. Rovněž vyzdvihuje pozitivní faktory studentské participace, tj. získání schopnosti samostatně se rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost, přispívání

k hlubšímu poznání práv dítěte a jejich prosazování ve škole nebo smysluplné využití volného času (OTČENÁŠEK, 2004). Studentskou participací můžeme tedy považovat za aktivní zapojení studentů ve školním prostředí.

1.3 Studentská participace jako klíč k demokracii

S přibývajícím věkem se zvyšuje počet práv, ale i povinností. Škola má vzdělávat a připravit mladé lidi na jejich budoucí životní cesty, tedy mimo jiné také na občanský aspekt nadcházejících let. Na základních školách se k těmto účelům využívají hodiny občanské výchovy a na středních školách hodiny základů společenských věd, a ačkoliv se dá průběh těchto hodin pojmout velmi zajímavě a poutavě, dochází k tomu jen velmi zřídka.

Nezpochybnitelně efektivní formou vzdělávání je empirické učení, resp. učení se na základě zkušeností z praxe. V tomto ohledu mohou být pedagogům školní studentské samosprávy velkou oporou, neboť se jedná o skvělý nástroj v procesu demokratizace vzdělávacích institucí. Studenti mohou jejich prostřednictvím komunikovat s vedením školy, podávat návrhy na zlepšení školního prostředí a organizovat různé zájmové akce. Částečně se tak podílejí na vedení školy, přičemž zažívají úspěch ze zvládnuté odpovědnosti. Jsou u nich rozvíjeny občanské a osobnostní dovednosti a získávají cenné zkušenosti do budoucna. Jedním z hlavních cílů studentských parlamentů je proměna vztahu mezi vedením školy, zaměstnanci a studenty směrem k partnerství, spolupráci, společnému rozhodování a dělbě moci (CEDU, 2012 str. 11).

1.3.1 Participace na středních školách

Důvod zaměření pouze na střední školy je ten, že participace studentů na vysokých školách se velmi liší od té na středních a základních, tudíž by měla být předmětem pro samostatnou odbornou práci. Na základních školách bývá aktivní zapojení tamních žáků často ještě v plenkách a celkový přístup k těmto samosprávám je spíše edukativní.

Na druhou stranu studenti středních škol by už měli být dostatečně vyspělí a schopni přebírat iniciativu v těchto participačních strukturách. Zároveň se jedná o skvělý způsob trávení volného času, sebepoznání a seberealizace. Mohou objevovat a prohlubovat své dosud nepoznané přednosti a zlepšovat klíčové soft skills. Mezi tyto „měkké dovednosti“ patří komunikace, týmová práce a organizace lidí i času. V neposlední řadě získají spoustu zajímavých zkušeností a poznají nové, často velmi inspirující lidi.

Na středních školách začínají studenti mít povědomí o základních občanských pojmech, nabývají volebního práva a řeší první právní smlouvy. Studentská participace v tomto období dává mladým lidem patřičný širší rozhled do správní a společenské sféry, a tím pomáhá formulovat schopné a aktivní občany.

2 HISTORIE

Studentská participace není žádným novodobým pojmem. S myšlenkou studentské samosprávnosti se setkáváme už od nepaměti, pouze se v průběhu dějin různými způsoby proměňuje (ADAMCOVÁ, 2002). Podle práce Ludmily Adamcové „Žákovská samospráva aneb Nic nového pod sluncem“ jsou zpracovány podkapitoly 2.1 až 2.2.2.

2.1 Studentské samosprávy ve světě

První zmínky o náznacích studentských samospráv datujeme do časů antiky, kdy vznikala tzv. žákovská sdružení, která mohla kupříkladu vyjádřit podporu či odhlasovat odměny oblíbenému učiteli.

V 16. století zavedl štrasburský rektor Jan Sturmius jistou formu školního parlamentu v podobě tzv. školních úředníků. Žákům byl po určité době svěřen úřad, v rámci kterého plnili příslušné povinnosti, např. péče o třídu, zaznamenávání absence či zajišťování topiva pro školu.

Jan Sturmius byl inspirací i pro Jana Amose Komenského, jenž tvrdil, že je nutné vychovávat žáky pro život ve společnosti tím, že se pro ně škola stane obcí. V podobném kontextu zřídil na potocké škole desátníky, kteří byli voleni samotnými žáky (ADAMCOVÁ, 2002 str. 76).

Dobré ohlasy měly americké experimenty učitele Wilsona L. Gilla, který v roce 1897 poprvé zorganizoval tzv. systém školních úřadů, které zastávali žáci. Tato žákovská instituce později zaujala nejen vědce, ale i vládní orgány a státníky. Podobné útvary se začaly objevovat napříč Severní Amerikou či Anglií.

V Evropě víme o tehdejšímu vzniku studentských samospráv ve Švýcarsku, Rakousku, Bulharsku a Rusku. K nejzajímavějším výsledkům se dopracoval K. Prodigier na gymnáziu v Pulji. Od vzniku jeho studentské samosprávy v roce 1909 se výrazně snížil počet disciplinárních poklesků a celkově se zlepšil pořádek ve škole. Po jeho vzoru byly v návrhu disciplinárního řádu před 1. světovou válkou doporučeny pokusy o studentskou samosprávu pro všechny rakouské střední školy (ADAMCOVÁ, 2002 str. 77).

2.2 Studentské samosprávy u nás

2.2.1 Do 2. světové války

U nás se objevují první zajímavější pokusy roku 1905, kdy se o náznaky podobné instituce pokusili na reálné škole v Žižkově či v internátě Učitelského ústavu v Polské (dnes již Slezské) Ostravě. Tehdejší pedagogičtí reformátoři, např. Augustin Bartoš či Václav Příhoda, považovali studentskou samosprávu za prostředek k dosažení výchovných cílů.

Od 1. září roku 1929 zahájily svou činnost pokusné školy v Praze, Humpolci a ve Zlíně disponující studentskými samosprávami jakožto útvary připravujícími žáky na plnění společenských povinností a na postupný přechod ze školy do občanského života. Tyto

samosprávy se svou strukturou a funkcí začínaly podobat těm, které známe dnes, avšak jejich slibně se rozvíjející činnost přerušila 2. světová válka (ADAMCOVÁ, 2002 str. 78).

2.2.2 Do roku 1989

V roce 1947 vyšla slibná publikace Vladimíra Konvičky s názvem *Žákovská samospráva*. Téhož roku byla žákovská samospráva oficiálně zavedena do všech škol Československé republiky. Socialistické pojetí výchovy po roce 1948 zpočátku myšlenku studentských samospráv podporovalo, avšak v roce 1954 byly samosprávy zrušeny a jejich činnost byla přenesena na pionýrské skupiny a školské organizace Československého svazu mládeže.

Roku 1968 stanovilo Ministerstvo školství ČSSR, aby se zřizovaly třídní samosprávy. Bylo zveřejněno několik učitelských článků k této problematice. Rudolf Opata se vracel k myšlenkám Václava Příhody a poznatkům Vladimíra Konvičky. Vyzdvihl tehdy přínos studentských samospráv jak na pražských pokusných školách, tak na rozvoji členské základny Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže, což se ukázalo jako klíčové (ADAMCOVÁ, 2002 str. 79).

2.2.3 Novodobá historie

Po roce 1989 se samosprávy přejmenovaly na parlamenty, rady či senáty, ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) se však v souvislosti s touto problematikou nic významného nezměnilo. Teprve až u samotných studentů začaly vznikat myšlenky jednotného studentského parlamentu na celostátní úrovni, a to především u vysokoškoláků. V roce 1990 vznikl tzv. Studentský parlament tvořený fakultními zástupci vysokých škol, kteří se snažili vést diskusi s MŠMT převážně o akademických otázkách. Později se tato původně nepolitická organizace začala zapojovat do předvolební kampaně Občanského fóra (GREGOROVÁ, 2016 str. 11).

V devadesátých letech se participací mládeže dopodrobna zabýval PhDr. Břetislav Hofbauer, který byl zastáncem aktivní spolupráce s mladými lidmi v rámci participačních struktur na školách (HOFBAUER, 2002). Hofbauer považuje participaci mladých lidí za klíč k jejich pozdějšímu aktivnímu občanství, a proto vydal několik pomocných materiálů a brožur pro koordinátory studentských samospráv.

Na přelomu tisíciletí vznikl Národní parlament dětí a mládeže (dále jen NPDM), který postupem času získával proporce národní studentské samosprávy. NPDM měl za cíl sdružovat krajské studentské parlamenty, zaobírat se jejich problémy a návrhy a zprostředkovávat debatu mezi studenty a vládními orgány ČR. Fungoval téměř nepřetržitě až do roku 2020, kdy se jeho činnost kvůli koronavirové pandemii zastavila.

V říjnu roku 2021 spatřil světlo světa Statut Parlamentu dětí a mládeže České republiky (dále jen PDM ČR), který byl prvním stavebním kamenem této nově vzniklé organizace nahrazující NPDM. PDM ČR chce především „*prezentovat a hájit zájmy dětí a mládeže v ČR i v zahraničí,*

vytvářet prostor pro diskusi, vhodným způsobem upozorňovat na společenské problémy a napomáhat šířit myšlenky Úmluvy o právech dítěte“ (PDMČR, 2021).

Roku 2013 vznikla Česká středoškolská unie (dále jen ČSU), která je další samosprávou národního měřítká. Dává si za cíle „*prosazovat zájmy a práva středoškoláků na celostátní úrovni, podporovat školní studentské samosprávy, pořádat pro vzdělávací semináře a udržovat dialog s ministerstvem školství a školským výborem ve Sněmovně“ (ČSU, 2023).*

Během posledních deseti let se zaplňuje také mapa krajských studentských parlamentů, např. dlouholetý Studentský parlament Plzeňského kraje nebo čerstvě utvořený Jihočeský studentský parlament. Více o těchto vyšších celcích v kapitole Plošná struktura.

3 PARTICIPACE V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU

Myšlenka studentských samosprávných celků není žádnou novinkou. Na evropském poli se s pojmem participace mládeže setkáváme stále častěji. V některých zemích západní Evropy dosahuje aktivní zapojení mladých lidí až 15 % (ŠOLC, 2007 str. 36). Ačkoliv je přístup k politice mládeže výhradně v rukou daného státu, bývá zpravidla velmi ovlivňován vnějšími činiteli. Politika mládeže v ČR je formována zahraničními dokumenty, které nesmíme v této práci opomenout. Významnou hnací silou, která pomáhá utvářet participační prostředí pro mládež v celé Evropě, je Evropská unie (dále jen EU). Následující podkapitoly se tedy zaměří na vztah EU k politice mládeže.

3.1 Evropská politika mládeže

Jan Husák ve své práci *„Analýza aplikace evropské politiky mládeže v ČR“* vymezuje dva pojmy, a to **„moderní politiku mládeže“**, jež se začala formulovat koncem 20. století na půdě Rady Evropy, a **„evropskou politiku mládeže“** vznikající pod záštitou EU na začátku 21. století. Rozdíly mezi ideami jsou v praktických krocích a metodách realizace, avšak obě usilují o to samé – výchovu k aktivnímu občanství, demokracii, dodržování lidských práv a globální vnímání souvislostí (HUSÁK, 2009 str. 6).

Jednotná politika mládeže na území EU má nezpochybnitelný význam, neboť EU je interkulturní objekt s různorodou historií, což bývá častou příčinou projevů nesnášenlivosti na její půdě. Podporou participace mládeže a výchovy k občanství, jež jdou ruku v ruce s tolerancí a empatií, chce EU posílit evropskou sounáležitost mezi mladými lidmi, a předejít tím tak budoucím nežádoucím excesům (HUSÁK, 2009 str. 6).

3.1.1 Bílá kniha

Bílé knihy patří mezi dokumenty, které vydává Evropská komise. Obsahují návrhy na opatření v daných oblastech, které by měly být v EU diskutovány a řešeny. Tyto dokumenty otevírají diskusi mezi orgány EU, třetími stranami a veřejností s cílem dosáhnout politické shody. Kupříkladu poslední vydaná bílá kniha z roku 2020 pojednává o umělé inteligenci (EU, 2020).

Jedna z takových bílých knih se stala základním stavebním kamenem při utváření evropské politiky mládeže. Bílá kniha o mládeži *Nový podnět pro evropskou mládež* (dále jen Bílá kniha) vydaná v roce 2001 vznikala ve spolupráci s mládeží a měla především zlepšit kvalitu participace mladých a sjednotit evropský postoj k politice mládeže. EU tehdy zorganizovala v období od května 2000 do března 2001 nespočet konzultací s mladými lidmi. Došlo mj. také k četným setkáním zástupců mládežnických organizací, vědeckých společenství, odpovědných politických činitelů a správních orgánů. Jednalo se o naprosto ojedinělou akci, která vystavěla základ pro evropskou politiku mládeže. (HUSÁK, 2009 str. 14).

Návrhy v Bílé knize navazují na závěry té předchozí, Bílé knihy o vládnutí v Evropě. V zásadě tento dokument opodstatňuje podporu a rozvoj participace mládeže a neformálního vzdělávání,

a to s maximální otevřeností a efektivitou, neboť podle Evropské komise podporuje participace sebedůvěru a zprostředkovává potřebné zkušenosti nutné pro další vývoj mladých občanů (ŠOLC, 2007 str. 9).

Doporučuje zásadní změny v přístupu stávajících institucí a mládežnických organizací za účelem oslovení více jedinců a zlepšení veřejného mínění. Dle Bílé knihy nedokážou současné struktury a metody veřejných institucí vyjít vstříc potřebám mladé generace, což by mohlo mít za následek „občanský deficit“ či nadměru protestů v mládežnické společnosti. Tomu má zamezit, v Bílé knize zmiňovaný, evropský princip subsidiarity, který vyzývá mládež k podílení se na správě věcí, které pro ně mají zásadní význam (ŠOLC, 2007 str. 11).

Českou republikou byla Bílá kniha ratifikována během národní konference v roce 2002. Prostřednictvím MŠMT byla vydána jako Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (MŠMT, 2002). Závěry odborníků z konference byly naprosto jasné, a sice že participace přispívá k vývoji společnosti, předchází sociálně patologickým jevům a zlepšuje mezigenerační porozumění. V nejnižších úrovních participačních struktur mohou mladí lidé snadno dosáhnout konkrétních a viditelných změn, které lze okamžitě vnímat. Z tohoto důvodu bylo výrazně doporučeno vytvořit vhodné legislativní podmínky pro vznik studentských samospráv a aby školních poradních orgánů, jež povedou k aktivnímu zapojení dětí již od útlého věku (ŠOLC, 2007 str. 12).

3.2 Úmluva o právech dítěte

EU není jediným činitelem, který ovlivňuje naši politiku mládeže. Participace dětí a mládeže je téma, které se v mezinárodní politice objevuje čím dál častěji. Významným dokumentem je celosvětově uznávaná Úmluva o právech dítěte (dále jen Úmluva), jež byla přijata v New Yorku v roce 1989. Z pohledu participace se jedná o zásadnější dokument, než je Bílá kniha, neboť v něm je participace mládeže přímo spojována s právem dítěte svobodně vyjadřovat vlastní názory o věcech, které se ho přímo týkají, a to konkrétně v článku č. 12 odst. 1.

Podle Hofbauera je Úmluva jasným podnětem pro docenění participace dětí a mladých lidí ve škole i mimo ni. Pro její uplatnění by se měly vytvářet příznivé podmínky (HOFBAUER, 2002).

Obsahem Úmluvy není pouze participace. Kromě základních lidských práv pojednává Úmluva o rozvoji osobnosti dítěte, jeho nadání a rozumových i fyzických schopností v co nejširším objemu. Také specifikuje výchovu dítěte se zaměřením na posilování úcty k lidským právům a základním svobodám, rodičům dítěte, ke své vlastní, ale i cizí kultuře, jazyku a hodnotám. Děti by měly být připravovány na zodpovědný život ve svobodné společnosti v míru, porozumění, snášenlivosti, rovnosti pohlaví, přátelství mezi všemi národy či etnickými, národnostními a náboženskými skupinami (ČESKO, 1991).

Zbyněk Šolc ve své práci z roku 2007 zmiňuje, že přes závaznost tohoto dokumentu se stále nedaří plně implementovat jeho poselství do státní politiky mládeže ani českého školství (ŠOLC, 2007 str. 14). Od roku 2007 se spousta věcí v ohledu studentské participace výrazně

zlepšila. I když nemůžeme mluvit o ideálním stavu, je naprosto očividné, že dnešní společnost přistupuje k aktivním studentům či aktivní mládeži obecně mnohem lépe než před 16 lety. Samotná mládež se vyvíjí a každým rokem přibývají studentské parlamenty téměř na všech úrovních. O jednotlivých úrovních a jejich stavu se dozvíme více v kapitole Plošná struktura.

4 PRÁVNÍ UKOTVENÍ V ČR

Mezinárodní dokumenty pomáhají směřovat naši politiku mládeže, hlavním činitelem je vždy ale stát samotný. Tato kapitola pojednává o participaci mládeže z pohledu českého právního systému.

Participace dětí a mládeže je specifická v tom, že se nejedná o dospělé účastníky, tudíž na ně zákon pohlíží jiným způsobem, a to obzvláště, když jde o způsobilost k právním úkonům. Občanský zákoník ve své hlavě druhé: „Osoby“, dílu druhém: „Fyzické osoby“ v §31 uvádí: „*Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku*“ (ČESKO, 2012).

V zásadě by nedospělost v právním slova smyslu rozhodně neměla být překážkou pro zapojení mladých lidí. V naší legislativě bychom našli několik částí, jež se touto problematikou zabývají, přičemž hlavní z nich je již zmiňovaná Úmluva o právech dítěte. Do právního řádu České a Slovenské Federativní Republiky byla zařazena sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb. (ČESKO, 1991). Speciálně participaci podporují nejvíce články 12, 13, 14 a 15, které zmiňují právo na svobodu projevu, myšlení, svědomí, náboženství, přístupu k informacím a shromažďování (ZATLOUKAL, 2013 str. 21).

4.1 Vysoké školy

Co se týče konkrétně školního prostředí, pojednává český právní řád samostatně o vysokých školách. V zákoně č. 111/1998 Sb. je v §3 „*Akademická obec vysoké školy*“ student označen jako příslušník akademické obce vysoké školy a v §4 „*Akademické svobody a akademická práva*“ je zaručeno mj. v bodě d) „*právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány*“. Dále je §7 „*Orgány veřejné vysoké školy*“ specifikováno, že mezi samosprávné akademické orgány patří mj. i akademický senát. v §8 je následně akademické senát specifikován tím, že „*nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti*“ (ČESKO, 1998).

Tím pádem mají studenti na vysokých školách velmi dobře pojištěnou účast na dění v dané instituci. Prostorů vysokých a středních škol jsou však velmi odlišná, a proto se vysokými školami v této práci již nebudeme zabývat.

4.2 Základní a střední školy

Prostředí základních a středních škol jsou z právního hlediska velmi podobná, a proto v následujících odstavcích shrneme uzákonění participace pro obě prostředí najednou.

4.2.1 Školní samospráva

Pro tuto práci je klíčový zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon), který v § 21, odstavci 1, bodě d) říká, že *„Žáci a studenti mají právo zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy nebo školskou radu s tím, že ředitel školy nebo školská rada jsou povinni se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat a své stanovisko k nim odůvodnit,“* a v bodě e) pak že (mají právo) *„vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje, ...“* (ČESKO, 2004).

Z toho vyplývá, že každý student může na své škole založit studentskou samosprávu, jejíž podněty musí vedení dané školy vyslechnout a věnovat jim patřičnou pozornost. Studentům by tedy měl být ze zákona poskytnut dostatečný prostor pro vyjádření jejich názorů prostřednictvím námi zkoumaných studentských parlamentů.

Studentské samosprávy začaly ve školském zákoně figurovat až v roce 2004, na čemž se tehdy značně přičinil NPDM, a od roku 2015 má ředitel nebo školská rada povinnost se vyjádřeními samosprávy zabývat, což iniciovala ČSU.

4.2.2 Školská rada

Náš školský zákon umožňuje ještě další formu participace, ale pouze zletilým jedincům, což v praxi znamená, že tato možnost se nabízí výhradně studentům posledních ročníků středních škol. Zákon 561/2004 Sb. v § 167, odstavci 1 uvádí, že *„při základních, středních a vyšších odborných školách se zřizuje školská rada. Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy.“* Dále pak v odstavci 2 mj. říká, že obdobně jako u akademického senátu *„třetinu členů volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti...“* (ČESKO, 2004).

Tímto může participace zletilých studentů nabrat neobyčejného rozměru, neboť podle § 168, odstavce 1 stejného zákona se školská rada mj. vyjadřuje k návrhům školních vzdělávacích programů, schvaluje výroční zprávu o činnosti školy, schvaluje školní řád, schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy.

Studenti v těchto pozicích se už opravdu podílí na správě školy v pravém slova smyslu, ale také přebírají náležitou zodpovědnost. Jelikož se ale jedná o podmíněnou participaci, nebudeme se jí více věnovat.

4.3 Vyšší správní celky

Existují vyšší studentské samosprávné celky, o kterých se legislativa přímo nezmiňuje. Často fungují pod záštitou města či kraje, národní struktury pak volí ještě jiné cesty. PDM ČR využívá

k zastřešení činnosti právní subjektivitu Spolku zastánců dětských práv a ČSU se pyšní statutem samostatného zapsaného spolku.

Studenti se také mohou angažovat v různých občanských sdruženích, domech dětí a mládeže nebo třeba v komisích dětí a mládeže zřízených příslušným obecním úřadem (ZATLOUKAL, 2013 str. 24).

5 PLOŠNÁ STRUKTURA

Plošný systém studentských samospráv vychází z teorie, že každý student může mít svůj hlas a názor, který je reprezentován demokraticky zvoleným zástupcem. Studenti si v rámci třídy volí své zástupce a ti pak tvoří školní parlament. Zástupci školních samospráv tvoří městskou samosprávu, zástupci městských samospráv tvoří krajskou samosprávu a zástupci krajských samospráv tvoří samosprávu národní (GREGOROVÁ, 2016 str. 12). Studentské parlamenty můžeme tedy dělit do čtyř úrovní na školní, městské, krajské a národní. V ideálním případě by se jednalo o bezchybný model zastupitelského systému, avšak ne vždy jsou zastoupeny všechny zmiňované články. V mnoha případech je vynechán městský parlament, a tak zástupci jednotlivých škol participují rovnou v parlamentech krajských.

Obr. 1: Struktura dětských parlamentů ČR; zdroj *cs.wikipedia.org*

Všechny studentské samosprávy by na příslušné úrovni měly reprezentovat názory studentů, hájit jejich zájmy při dialogu s dospělými, pořádat zábavné a vzdělávací akce, zlepšovat školní prostředí a informovat studenty o aktuálních tématech či chodu samosprávy samotné. Každá úroveň samosprávy má svá specifika, ale cíle by měly být vždy stejné.

5.1 Školní samospráva

Školní studentská samospráva je nejnižší, ale také nejdůležitější jednotkou celého systému, protože bez ní by jednotlivé vyšší správní celky nemohly fungovat. Školní parlamenty dovedou změny a vylepšení provést nejrychleji, a tudíž bývají studenty nejvíce doceněny.

Důležitost školní studentské samosprávy by se dala srovnat s důležitostí obecního zastupitelstva. Podle průzkumu agentury STEM z roku 2021 přikládá stále více lidí důležitost právě komunálním volbám. Průzkum potvrdil tendence snižování rozdílů ve vnímání důležitosti

mezi volbami. Veřejnost tedy dle trendu vnímá prezidentské, poslanecké a komunální volby jako téměř stejně důležité (STEM, 2021).

Některé samosprávy této úrovně mají dlouholetou tradici, např. Studentská rada ISSA v Brně (od 2013) nebo Studentská rada GJN v Praze (od 2009), jiné zase v současnosti teprve vznikají či se obnovují. Vše je postaveno na zájmu mladých lidí, kterým není lhostejný okolní svět. Pokud nemá škola funkční studentskou samosprávu, nemá zpravidla zastoupení ani ve vyšších úrovních celé struktury.

5.2 Městská a krajská samospráva

Městské a krajské studentské samosprávy mají sdružovat delegáty ze všech základních a středních škol v daném regionu. Jejich posláním je vytvářet prostor pro diskusi dětí a mládeže s představiteli regionu, vhodným způsobem upozorňovat na problémy mladých, prezentovat zájmy dětí a mládeže v oblasti vzdělávání, sportu a kultury, ale také informovat děti, mládež i dospělé o myšlenkách dokumentů jako je Úmluva o právech dítěte (KPDM-ZK, 2023).

Čím více škol je zastoupeno v městském či krajském parlamentu, tím více získávají podněty pro zastupitelstva relevanci. Jestliže nemá městský či krajský parlament dostatečný počet zástupců nižších struktur, nemůže efektivně plnit svou roli. V mnoha městech bychom v důsledku nedostatku ochotné mládeže ani tamní městský studentský parlament nenašli. Vzniklá mezera v celé hierarchii způsobuje, že města přijdou o participující mládež, která by mohla být nápomocna v mnoha aspektech života v dané obci, krajské samosprávy totiž většinou projekty cílené přímo na jednotlivá města neorganizují (GREGOROVÁ, 2016 str. 14).

Petra Rakušanová tvrdí, že spolupráce mezi studentskou samosprávou a zastupiteli města či kraje je prospěšná pro obě strany, jelikož mohou neziskové organizace tohoto typu přinést rozhodovacímu orgánu reálnější pohled na věc a pomoci definovat problémy z perspektivy mladých lidí (RAKUŠANOVÁ, 2005 str. 83).

Dobře organizovanou městskou samosprávu bychom mohli najít v Mladé Boleslavi v podobě Parlamentu mládeže města Mladé Boleslavi, který byl založen roku 2004 pod záštitou Magistrátu města a Domu dětí a mládeže „Na Výstavišti“ (SAKAŘOVÁ, 2018). Oblíbenými akcemi tohoto parlamentu jsou kulaté stoly s městskými zastupiteli nebo projektové dny s bezpečnostními složkami ČR.

Příkladem skvěle fungující krajské samosprávy je Studentský parlament Plzeňského kraje založený v roce 2016 bývalým hejtmanem Plzeňského kraje Václavem Šlajsem. Na svém kontě mají nespočet vzdělávacích projektů, např. Střední školy očima studentů, Tohle je Jarda nebo Zavolíme 2021 (SPPK, 2023).

Městské a krajské samosprávy jsou tedy mezistupněm v celé hierarchii, který se nezabývá už jen záležitostmi jednotlivých škol, ale daným regionem jako celkem.

5.3 Národní samospráva

S národní formou studentské samosprávy sdružující delegáty všech regionů ČR jsme se mohli setkat již v roce 1997, a to v podobě NPDM. Tento spolek zprostředkoval diskusi mezi studenty a vládními orgány, což by mělo být posláním všech národních studentských samospráv.

Obr. 2: Logo Národního parlamentu dětí a mládeže; zdroj *cs.wikipedia.org*

V průběhu posledních deseti let se staly události, které značně ovlivnily scénu našich národních parlamentů. V roce 2020 se v souvislosti s pandemií COVIDU-19 a značnými nedostatky v jeho tehdejší struktuře činnost NPDM zastavila a již nikdy se neobnovila. Následujícího roku započal svou existenci PDM ČR, který spolu s bývalými členy NPDM převzal i jeho poslání. Tato nově vytvořená organizace posílila své vnitřní mechanismy a její členové se mj. zasloužili o vznik několika nových krajských parlamentů.

Obr. 3: Logo Parlamentu dětí a mládeže České republiky; zdroj *www.facebook.com*

Přesně před deseti lety na podzim roku 2013 založil aktivní student Filip Jelínek ČSU. Ta se v současnosti principiálně liší od PDM ČR pouze zaměřením na střední školy. Participuje v OBESU (Organising Bureau of European School Student Unions), a tak zastupuje české středoškoláky na poli národním, ale i tom mezinárodním. Stejně jako PDM ČR pořádá různé vzdělávací akce a diskutuje s vládními orgány o studentských záležitostech.

Obr. 4: Logo České středoškolské unie; zdroj www.spsc.v.cz

Obr. 5: Logo Organising Bureau of European School Student Unions; zdroj www.obessu.org

Kvůli osobním rozporům mezi vrchními představiteli nenacházely tyto dvě organizace dlouhodobě společnou notu, a tak nedocházelo ani k žádným vzájemným spolupracím. Tento fakt přispěl ke snižování respektu ze strany politiků, již argumentovali nedostatečnými kompetencemi a roztěkaností studentů středních škol, přičemž poukazovali na dvě téměř totožné organizace se společným cílem, avšak nulovou spoluprací.

V současnosti probíhají mezi oběma předsednictvy jednání o sjednocení PDM ČR a ČSU, jež mají za cíl zlepšit vztahy mezi jednotlivými samosprávami, otevřít dveře novým projektům, a především upevnit pozici jednotné národní samosprávy na politickém i veřejném poli.

6 VZNIK A MECHANISMY

V následující části se blíže zaměříme na poslání, vznik a vnitřní mechanismy studentských samospráv.

6.1 Vznik

Centrum pro demokratické učení (dále jen CEDU) zmiňuje dva způsoby založení školní studentské samosprávy: „**zdola**“ iniciativou studentů nebo „**shora**“ iniciativou koordinátora či vedení školy. Zdola založené parlamenty nevznikají tak často. Studenty usilující o vznik nějakého organizovaného seskupení bychom našli právě spíše ve vyšších ročnících středních škol. Valná většina studentských parlamentů vzniká na základě přání vedení školy, které pak vybere vhodného koordinátora. Koordinátor rozvíjí myšlenku participace mezi studenty a snaží se zapojit co nejvíce lidí, přičemž dbá na to, aby parlament nevznikal příliš direktivně – jedná se hlavně o studentskou samosprávu (CEDU, 2012 str. 18).

Existují faktory, jež kladně ovlivní vznik parlamentu. Patří mezi ně vytvoření formálních podmínek, podpora od vedení školy, motivovaný koordinátor a aktivní studenti. Formálními podmínkami se rozumí zanesení samosprávy do školního vzdělávacího programu, zajištění prostoru a patřičného vybavení pro pravidelné zasedání parlamentu, zanesení těchto zasedání přímo do rozvrhu a poskytnutí odpovídajících prostředků na propagaci. Podpora od vedení školy spočívá v prezentaci a obhajobě samosprávy před učitelským sborem a zaměstnanci školy, pravidelných schůzkách se zástupci samosprávy a koordinátorem, otevřenosti vůči nápadům studentů a ve snaze odměnit koordinátora (finančně, v úvazku nebo časově) i členy parlamentu (vyjádřením podpory, veřejnou pochvalou). Koordinátor zásadně ovlivňuje vznik samosprávy, a to motivováním členů parlamentu, aktivní spoluprací s vedením školy a třídními učiteli, a především postupným předáváním odpovědnosti studentům samotným. A v neposlední řadě mají obrovský vliv na vznik samotní studenti, protože oni sami rozhodují o tom, jakou agendou se budou zabývat a jak velkou aktivitou se bude jejich samospráva pyšnit (CEDU, 2012 stránky 18-19).

6.1.1 Účel

U vzniku každé organizace či sdružení bychom měli začít s otázkou: „Proč?“ – „Proč by něco takového vůbec mělo vzniknout? Jaký to má význam? k čemu to bude prospěšné?“ Základem musí vždy být myšlenka účelu, resp. proč děláme to, co děláme. Účel studentských samospráv je poměrně jasný, avšak nemusí být všem na první pohled zřejmý.

CEDU ve své první příručce pro koordinátory žákovských parlamentů z roku 2012 uvádí 10 klíčových argumentů pro vznik studentských samospráv, resp. za jakým účelem by měly vznikat a jakým způsobem by měly studenty obohacovat.

- „Učí žáky znát jejich povinnosti i práva a tato práva používat.“
- „Je komunikačním prostředníkem mezi žáky, učiteli a vedením školy.“
- „Cíleně rozvíjí občanské kompetence (jedinečná příležitost pro zkušenostní učení).“
- „Pomáhá třídním učitelům při práci se třídou.“
- „Učí žáky odpovědnosti za svou práci a za své chování.“
- „Podporuje partnerskou komunikaci mezi žáky a učiteli založenou na vzájemné důvěře.“
- „Naplňuje přínosy průřezového tématu *Výchova demokratického občana*.“
- „Zvyšuje pozitivní hodnocení školy okolím (obec, rodiče, zřizovatel, Česká školní inspekce...).“
- „Sbližuje žáky napříč ročníky.“
- „Zvyšuje informovanost ve škole (jak žáků, tak dospělých)“ (CEDU, 2012 str. 12).

Existuje mnoho předsudků, které kolují v našem školství. Od žáků bychom mohli zaslechnout, že ve školním parlamentu mohou být jen ti nejlepší nebo že se jedná o „bezzubou“ organizaci. V řadách pedagogů se objevují tací, kteří tvrdí, že studentský parlament jen přiděluje práci navíc či že jej považují za pouhý „výmysl“ dnešní hektické doby (CEDU, 2012 str. 11). Nic z toho však není pravda. Základními stavebními kameny každé této samosprávy jsou demokracie, inkluze a participace. Nepodporují žádnou formu diskriminace a rozhodně nepřidělávají práci učitelům, naopak jim práci zpříjemňují, někdy přímo ulehčují. Parlament se může starat o podněcování diskuse o důležitých průřezových tématech, na které během standardní výuky nezbyde čas. Studenti tvoří vlastní agendu, přebírají iniciativu a odpovědnost, čímž si v praxi vyzkouší principy „opravdové“ demokracie.

PaedDr. Miroslav Kudyvejs ve svém odborném článku „*Žákovská samospráva*“ uvádí, že pokud se o dané věci pouze hovoří, pozbývá to většinou efektu, proto by si žáci měli na školách prostřednictvím studentských samospráv ozkoušet demokracii na vlastní kůži (KUDYVEJS, 2007). Výrazně se tím zvyšují šance na vychování mladých, svědomitých a demokraticky smýšlejících občanů.

Školu bychom mohli v podstatě považovat za takový „malý stát“ s pravidly a mechanismy, jež jsou pro děti mnohem bližší a aktuálnější než zákony a mechanismy „velkého státu“ (KUDYVEJS, 2007). Aktivním zapojením do procesu rozhodování v nižším věku získávají děti a mladiství prvopočáteční impuls k aktivnímu občanství. Zkušenosti získané z „malého státu“ mohou poté implementovat do jejich budoucího života a případné participaci ve státě velkém. Účelem a cílem každé samosprávy by tedy obecně mělo být hlavně osvojení náležitých dovedností a získání potřebných zkušeností pro budoucí život aktivního občana.

6.1.2 Stanovení cílů

K naplnění účelu nově vzniklé studentské samosprávy je vhodné vytyčit základní cíle, resp. sepsat stručně a jasně body, jakých by chtěl parlament dosáhnout a jakým způsobem. Společné cíle pomáhají sjednotit a rozpohybovat parlament v jeho počátcích.

U začínajících samospráv jsou počáteční cíle jednodušší, krátkodobé a více konkrétní, může jimi být získání zástupců všech tříd na škole, založení účtu a začátek propagace parlamentu na sociálních sítích, sepsání stanov či třeba uspořádání alespoň tří sportovních akcí během školního roku. Pokročilejší a zkušenější parlamenty se pak pouští do rozsáhlejších a dlouhodobějších věcí, např. navázání spolupráce s městskou a krajskou samosprávou či větší zapojení všech členů parlamentu.

Společným cílem samosprávy by mělo být dosažení takové pozice ve škole, že bude studenty považována za prestižní instituci a učitelé ji budou brát vážně (CEDU, 2012 str. 23).

6.2 Vnitřní mechanismy

Aby vše v nově vzniklém kolektivu fungovalo, je nutné vymyslet mechanismy, jimiž se bude daná samospráva řídit. Nutno podotknout, že každý parlament je svým vlastním pánem. Všechny samosprávy by však měly respektovat základní pilíře demokracie, a tedy zpravidla: sdružovat demokraticky zvolené zástupce všech tříd, dávat jim prostor pro vyjádření a vést otevřený dialog s vedením školy.

Je třeba vyzdvihnout fakt, že se jedná pouze o studentské samosprávy, a ne o žádné oficiální státní orgány, proto by se při tvorbě vnitřních mechanismů měli všichni zainteresovaní vyvarovat zbytečné složitosti a formálnosti. Miroslav Kudyvejs ve svém článku tvrdí, že žákovská samospráva by neměla být o formálních náležitostech, ale především o konkrétní práci (KUDYVEJS, 2007). V jednoduchosti je síla a studenti to ocení dvakrát tolik.

Základní otázkou vnitřního charakteru je, kým bude studentský parlament tvořen, proto musíme definovat personální složku.

6.2.1 Zástupci

Miroslav Kudyvejs ve svém odborném článku tvrdí, že každý demokratický systém musí vycházet „zdola“ (KUDYVEJS, 2007). V rámci zachování těchto principů je základním předpokladem pro správný chod školní samosprávy zapojení všech tříd. Každý student má právo volit a být volen. V ideálním případě se samospráva skládá ze zástupců všech tříd. Čím více tříd se zapojí do fungování samosprávy, tím více nabírá dané uskupení na relevanci a efektivitě. S přibývajícím počtem zainteresovaných studentů získávají argumenty a návrhy školního parlamentu na validitě. Samospráva je schopna lépe získávat a interpretovat podněty studentů, a vyhovět tak většímu počtu lidí. Nemluvě o tom, že jednoduše řečeno „více hlav více ví“.

Třídy by ani nemohly participovat celé, proto každou třídu zastupuje tradičně jeden až dva delegáti, zástupci. Jejich posláním je reprezentovat „hlas“ třídy před ostatními členy samosprávy, a naopak informovat svou třídu o jejím fungování, chodu a plánech (CEDU, 2012 str. 21). Měli by fungovat jako tvůrčí „legislativní“ orgán, jenž vymýšlí a navrhuje agendu parlamentu. Zástupci také často vykonávají v samosprávě i různé další funkce, např. zapisovatel, mluvčí, správce sdělovacích prostředků atd. Zvláštní funkci v parlamentu zastává jeho předseda či předsednictvo, o nichž se dozvíme více v podkapitole Předsednictvo.

Obr. 6: Struktura žákovské samosprávy; zdroj *clanky.rvp.cz*

Součástí je i proces volby zástupců. Ve většině případů trvá mandát jednoho zástupce přesně jeden školní rok, z čehož vyplývá, že na každý rok se vybírají zástupci znovu. Teoreticky se mandát každého zástupce opírá o zvolení nadpoloviční většinou třídy. Každá třída by si tedy měla demokratickou cestou vybrat zástupce, který ji bude ve školním parlamentu reprezentovat během následujícího roku. V praxi se ale často stává, že se ve třídě neobjeví nikdo nový, kdo by o tuto roli stál, tudíž se zástupci v průběhu let vůbec nemění. V horším případě se v dané třídě nenajde vůbec nikdo, kdo by se chtěl podílet na činnosti samosprávy.

Participace je čistě dobrovolná, což musí být oboustranně respektováno, členové školního parlamentu by však měli usilovat o to, aby se co nejvíce rozšiřovalo povědomí o činnosti a benefitech aktivního zapojení do samosprávy, a tím se předcházelo situacím obdobného charakteru.

6.2.2 Koordinátor

Koordinátor je dospělý člověk, který zaštiťuje školní samosprávu. Většinou se jedná o pedagoga či školního psychologa, může jím být ale i externista. Na základních školách by měl být koučem, jenž radí v problematických situacích, učí žáky zvládat všechny vnitřní mechanismy a vede je k přebírání odpovědnosti. Na středních školách ustupují veškeré ostatní role a převládá hlavně ta poradní, avšak vždy platí, že koordinátor nedělá práci za studenty (CEDU, 2012 str. 15).

Zpočátku pomáhá s vytyčením společných cílů, plánováním akcí a komunikací s vedením školy či učitelským sborem. Pomáhá formovat první vnitřní mechanismy a provádí jimi členy parlamentu. Reflektuje veškerou agendu samosprávy a vede žáky k zamýšlení nad jejich prací. Snaží se neustále vylepšovat chod i činnost parlamentu v souladu s jeho členy, avšak nikdy nesmí všechno vymýšlet sám, protože tím by celý parlament ztratil význam (CEDU, 2012 str. 16).

U vzniku každé samosprávy bývá právě koordinátor iniciátorem prvotních kroků. Jeho úkolem je vytvořit tým mladých lidí, kteří si postupem času osvojí veškeré schopnosti nutné ke správnému chodu parlamentu. V ideálním případě si pak žáci vše zařizují sami, koordinátor ustupuje do pozadí a zastává čistě poradní funkci.

V příručce CEDU bychom našli spoustu rad pro koordinátory. Píše se zde, jakým stylem vést školní parlament a předávat náležitě zkušenosti. V dobře fungujících samosprávách na středních školách bychom se však s koordinátorem v hlavní roli setkali už jen zřídka, protože většinu jeho funkcí zastávají studenti sami. Může se však stát, že se takovým pomyslným koordinátorem stane někdo přímo z řad studentského parlamentu, předseda či celé předsednictvo.

6.2.3 Předsednictvo

Předsednictvo v čele s předsedou mají v parlamentu speciální roli, a to obzvláště na středních školách. V této fázi se předpokládá, že předseda školní samosprávy nebude jen pomyslným vrcholem v hierarchii tohoto uskupení, ale bude tak i jednat. Na středních školách plní právě předsedové z řad studentů funkci koordinátora. Zodpovídají za chod samosprávy, svolávají zasedání a moderují na nich diskusi mezi zástupci tříd. Přinášejí vlastní náměty, podněcují zapojení všech členů, dohlíží na implementaci jejich návrhů a reprezentují parlament navenek.

ČSU vyzdvihuje některé vlastnosti ideálního předsedy. Podle jejich příručky na vzorovou samosprávu mladí lidé nejraději následují týmového hráče s dobrými komunikačními schopnostmi (ČSU, 2023). Vzorový předseda by měl být aktivní, empatický, sebekritický, zodpovědný a schopný dělat kompromisy.

V ideálním případě se předseda nevěnuje celé této agendě sám, ale má za sebou schopné členy předsednictva, kteří mu pomáhají s vedením školního parlamentu. Role těchto zástupců může být buď podobná s rolí předsedy – bavili bychom se tedy spíše čistě o rozdělení celkové odpovědnosti mezi více lidí, nebo se mohou jednotliví členové předsednictva v rámci činnosti samosprávy specializovat na konkrétní agendu. Například v ČSU se aktuální předsednictvo skládá ze sedmi členů, předsedkyně, 1. místopředsedy, 2. místopředsedkyně a čtyř členů předsednictva. Každý z nich má na starosti určité odvětví od lidských zdrojů či IT po fundraising a vzdělávací politiku (ČSU, 2023).

Ve školním měřítku mohou být členové předsednictva zaměřeni na různé věkové skupiny. U gymnázií se nabízí dělení na místopředsedy „vyššího“ a „nižšího“ gymnázia, resp. každý z nich odpovídá za komunikaci, pomoc, případně i celkovou participaci jeho dané skupiny.

Stejně tak bychom se ale mohli setkat i s místopředsedy sportu, kultury či propagace. Základní myšlenkou vícečlenného předsednictva je rozdělení práce a odpovědnosti mezi více lidí, jednoduše řečeno: „ve dvou se vše táhne lépe“.

Ve vyšších samosprávných celcích se často vyskytuje i dozorčí rada složená většinou z bývalých předsedů dané samosprávy. Toto uskupení představuje jakýsi „senát“, který dohlíží na činnost parlamentu, a především předsednictva.

Nesmíme zapomenout na proces výběru těchto funkcí. Ve většině samospráv se uplatňuje princip zastupitelské politiky, tedy že zvolení zástupci tříd volí předsedu parlamentu interně ze svých řad. Mohli bychom se však setkat i s variantou, kdy je předseda volen přímou volbou všech studentů. Tento mechanismus se již druhým rokem uplatňuje na Gymnáziu Jana Palacha v Mělníku, kde má podle stanov tamní Studentské rady každý student aktivní i pasivní volební právo (SRGJP, 2023 str. 2). Volba předsedy kteréhokoliv parlamentu je velice důležitá, protože s aktivitou předsedy jde zpravidla ruku v ruce aktivita celé samosprávy.

Předsedu společně s předsednictvem můžeme tedy považovat za pomyslnou hnací sílu studentského parlamentu. Existence vícečlenného předsednictva, potažmo rozdělení práv i povinností ve vedení daného parlamentu, značně přispívá k demokratizaci, ale hlavně zefektivnění celého procesu chodu studentské samosprávy.

6.2.4 Zasedání a komunikace

Hlavním komunikačním prostředkem samospráv jsou pravidelná zasedání neboli setkání členů parlamentu za cílem projednání náležité agendy. Řeší se zde návrhy či stížnosti studentů, potažmo jejich třídních zástupců, budoucí plány a projekty nebo také interní záležitosti samosprávy. Nejen že se zde diskutuje, ale probíhají zde hlasování o veškerých důležitých počinech parlamentu, např. rozdělení funkcí, navázání spolupráce s jinou samosprávou či změny ve stanovách. Hlasování se uplatňuje hlavně u vyšších samosprávných celků, na školní úrovni by se zasedání měla nést spíše v neformálním duchu.

Tyto schůze parlamentu svolává a řídí na základních školách zpravidla koordinátor, na středních pak předseda, jenž s předstihem ohlašuje budoucí zasedání předem domluveným komunikačním prostředkem. Tím může být libovolná sociální síť, školní e-mail, rozhlas či informační nástěnka.

Pravidelnost zasedání závisí na aktivitě samosprávy, u školních parlamentů bývá v průměru jednou do měsíce, avšak každý parlament se liší. Na některých školách preferují častější schůzky, klidně i vícekrát do měsíce, jinde pak vyšší zastoupení komunikace skrze sociální síť. Někdy se ani z časových důvodů není možné sejít vícekrát měsíčně, tudíž bývá komunikace prostřednictvím informačních technologií častější.

Zajímavou problematikou je i místo a čas těchto schůzí. Vždy záleží na vedení školy a jejich ochotě vyjít parlamentu vstříc. Samosprávy s jasnou podporou vedení mají na pravidelná zasedání vyhrazený čas přímo během výuky, často i vlastní místnost dedikovanou těmto

účelům. Na druhou stranu existují parlamenty, které se musí scházet ve svém volnu mimo vyučovací dobu.

6.2.5 Stanovy

Stanovy představují list, ve kterém jsou sepsány veškeré vnitřní mechanismy, pravidla, jimiž se daná samospráva řídí. Jedná se o formální dokument nutný pro chod parlamentu. v momentě, kdy nastane nějaký problém či spor, se může daná samospráva opřít právě o tento základní kámen (ČSU, 2023).

Tato pomyslná „ústava“ musí odpovídat demokratickým principům, proto je třeba, aby byla při její tvorbě formulována vícero lidmi a odsouhlasena nadpoloviční většinou všech členů parlamentu. Veškeré změny ve stanovách musí být rovněž schváleny v hlasování zástupců tříd.

Ve vzorových stanovách od ČSU bychom našli pět bodů, jež by tento dokument měl obsahovat, a sice úvodní ustanovení, orgány samosprávy, společná ustanovení, hospodaření a závěrečná ustanovení. V úvodním ustanovení by mělo zaznít jméno samosprávy, právo volit a být volen a cíle daného parlamentu. Často se zde zmiňuje § 21 písm. d) zákona č. 561/2004 Sb. V orgánech samosprávy bychom našli zasedání a jeho průběh. Zmiňuje se zde i personální uspořádání, čímž se rozumí definice zástupců tříd, jejich volba, práva a povinnosti, definice předsednictva, jejich volba, práva a povinnosti, případně definice koordinátora a jeho role. Společná ustanovení slouží na vymezení dalších vnitřních mechanismů například pojistky v případě nedostatečné aktivity členů parlamentu. Bod hospodaření se zabývá rozpočtem samosprávy, pokud nějaký existuje, a způsobem čerpání financí z něj. Všichni členové parlamentu samozřejmě pracují nezištně, tedy bez nároku na honorář. V závěrečných ustanoveních je většinou napsáno zrušení stanov předchozích a datum, kdy nové stanovy nabývají účinnosti.

Stanovy jsou kostrou každé samosprávy a tomuto účelu by měly sloužit po více let, proto není dobré je vymýšlet zbytečně komplikované. Nejdéle vydrží ty stanovy, které jsou stručné, jasné a výstižné.

Tímto můžeme považovat kapitolu vnitřních mechanismů, tedy i vzniku, za ukončenou. Dále se budeme věnovat činnosti školních parlamentů.

7 ČINNOST

Činnost školní studentské samosprávy nelze jednoznačně definovat. Každý parlament či rada má jiný přístup, představivosti se meze nekladou. Všechny samosprávy by měly sdružovat zástupce nižších celků, na školní úrovni zástupce jednotlivých tříd. Hlavním posláním tohoto sdružení je měnit školní prostředí k lepšímu pro všechny zúčastněné. Školní studentské parlamenty interpretují návrhy a žádosti studentů samotnému vedení školy a realizací vlastních anket, projektů a aktivit zpestřují a obohacují studentský život na dané škole.

7.1 Úpravy školy

V této části se zaměříme na ovlivňování školy jako instituce, tedy konkrétně na změny školní budovy a výuky. Tyto záležitosti mohou být velmi ožehavé a těžko realizovatelné, jelikož by se studenti měli podílet na rozhodovacím procesu pouze do té míry, kam sahají jejich kompetence. Ti by tak měli mít na paměti, že fungují hlavně jako poradní orgán.

7.1.1 Školní budova

Se školním prostředím, resp. budovou školy se dá pracovat zajímavým způsobem. Samozřejmě některé věci nelze jen tak změnit, avšak studenti mají dar zachytit detaily, které by třeba v očích vedení školy zůstaly nepovšimnuty. Pokud někde chybí koš, nesplachuje toaleta, netěsní okno, studenti jsou první, kdo to pocítí, a mohou tak poskytnout okamžitou zpětnou vazbu.

Nemusí se jednat vyloženě o nefunkčnost, formou zlepšování prostředí školy je např. nová originální výzdoba společných prostor. Častou agendou bývají nástěnné malby, či dokonce tvorba odpočinkových míst, kam si studenti mohou ve volných chvílích přijít plnit své školní povinnosti nebo naopak jen sednout si a „klábosit“ s kamarády. Na Biskupském gymnáziu v Brně takto studentský parlament sehnal několik pohovek, kterým vdechl nový život, a udělal z nich oblíbené relaxační místo na škole.

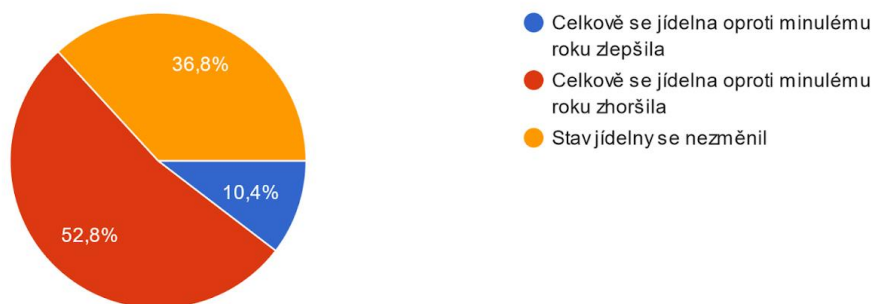

Obr. 7: Nástěnná malba na GJP Mělník; archiv autora

Do vylepšení školní budovy bychom mohli také radit např. změnu znělky zvonění nebo úpravu jídelníčku ve školní jídelně. Školní jídelna bývá častým tématem parlamentů. Víceru samospráv praktikuje pravidelné dotazníkové šetření o spokojenosti studentů se školní jídelnou, jehož prostřednictvím se personál jídelny dočká náležitého ocenění, nebo naopak zjistí své mezery.

Jak byste zhodnotili vývoj jídelny?

250 odpovědí

Obr. 8: Jedna z otázek v anketě o spokojenosti se školní jídelnou; archiv autora

Projekty úprav školního prostředí jsou velmi důležité, protože se týkají všech, a ovlivní každodenní život na škole. Změny lze poznat hned a studenti je dokáží nejvíce ocenit, proto bývají tyto projekty častou agendou školních studentských samospráv.

7.1.2 Vzdělávání

Pokročilejší parlamenty se čím dál více zaměřují na samotnou výuku. Nutno říci, že v tomto ohledu hraje největší roli vstřícnost školy. Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), ze kterého výuka na dané škole vychází, je sice formován na základě rámcových vzdělávacích programů

(dále jen RVP) spravovaných MŠMT, avšak samotné školy mají při jeho tvorbě a úpravách až nečekanou volnost.

V potaz se musí brát i fakt, že zásah do ŠVP je složitá činnost a může jít o tabuizované téma. Pedagogové často nenesou změny dobře, tím spíše jednalo by se o změny navrhované studenty. Mnozí učitelé zastávají stanovisko, že by studenti do výuky zásadně zasahovat neměli (ČSU, 2023). Poukazují na nedostatečné kompetence mladistvých a náročnost procesu změn.

ŠVP je veřejný a studenti mají právo do něj nahlížet a vést o něm diskusi. Neměl by být problém v dotazech a věcných připomínkách. Důležité je zachovat vzájemný respekt a odůvodňovat své argumenty. V případě, že je škola dostatečně vstřícná, dá se toho změnit opravdu hodně.

Pokud je škola ochotná dělat změny, je třeba shoda valné většiny studentů, nelze dělat rozhodnutí na základě vůle jednoho člověka. Zde se odráží význam školního parlamentu, který prostřednictvím zástupců tříd reprezentuje hlas všech studentů, a tudíž by jeho připomínky měly být dostatečně opodstatněné. Je důležité dbát na vzájemnou komunikaci a spolupráci s vedením školy, školskou radou a pedagogy, neboť ti všichni jsou nedílnou součástí celého procesu (ČSU, 2023).

Věci se dají měnit také přes kraj, neboť zřizovatelem středních škol je většinou právě on. Kraje mají vliv např. na výběr ředitele, financování školy nebo přijímací zkoušky, proto není chybou se v těchto záležitostech obracet na krajské studentské samosprávy, které se touto problematikou zabývají. Obrátit se dá také na školské odbory a obecní či krajské zastupitelstvo (ČSU, 2023).

Vzdělávací politikou a plošnými změnami se zabývají nejvíce národní samosprávy. Kupříkladu ČSU má v každém kraji svého člověka, regionálního koordinátora, jenž má na starost členskou základnu a vzdělávací politiku daného kraje a na kterého se mohou studenti obracet. Zároveň se každý student může stát členem případně delegátem školy. Tímto způsobem může na nejvyšším správním orgánu, Republikovém sněmu ČSU, podávat návrhy k celkové vzdělávací politice, jež budou projednány na pravidelných setkáních předsednictva (ČSU, 2023).

7.2 Vlastní projekty

Studenty je třeba podporovat v různorodých činnostech, protože právě tím získávají novou škálu dovedností (CEDU, 2012 str. 21). Parlament by měl být neustále zásobován nejrůznějšími podněty od studentů a jejich zástupců tak, aby měl co řešit a jeho činnost byla znát. Ne vždy je ale potřeba obrátit rozvrh vzhůru nohama nebo postavit škole nové křídlo. Naopak v jednoduchosti je krása. Mnohdy stačí uspořádat krátkou zábavnou akci na celkové povzbuzení atmosféry ve škole. Taková halloweenská kostýmová soutěž dokáže nadchnout nejen studenty, ale i pedagogy. Uskutečnění jednoduchého projektu na začátku roku může členům parlamentu pomoci s rychlejším aklimatizováním do jejich rolí.

V zásadě můžeme dělit akce do čtyř skupin (tematické, sportovní, kulturní a vzdělávací), které se mohou navzájem prolínat. Oblíbené jsou sportovní turnaje s určitou tematikou, např. vánoční či valentýnskou. Vítaný je také charitativní kontext, který se dá propojit téměř s jakoukoliv akcí.

7.2.1 Tematické

Tematickou akcí bývá např. již zmiňovaný halloween. Dále se také můžeme setkat vánočním předáváním dárků, valentýnskou poštou nebo dnem učitelů. Spousta akcí souvisí s neobvyklým převlečením, např. ponožkový, teplákový či pyžamový den. Dá se tak jednoduše zpestřit školní den a zapojit se může úplně každý.

Tyto akce mohou mít i hlubší význam. Třeba ponožkový den spočívá v nošení ponožek ze dvou různých párů, čímž se vyjadřuje solidarita s lidmi trpícími Downovým syndromem. Ponožky patami k sobě symbolizují chromozom X, který mají děti s tímto syndromem navíc. Vzájemná odlišnost ponožek pak přitahuje potřebnou pozornost, a tím rozšiřuje povědomí o této nemoci (NAVRÁTIL, 2023).

Obr. 9: Ponožkový den 2023; archiv autora

7.2.2 Sportovní

Sportovní akce, závody, běhy či turnaje se u studentů těší velké oblibě. Dají se uskutečnit v rámci třídy, celé školy, či dokonce více škol. Tyto akce spadají mezi náročnější projekty, které vyžadují komplexnější přípravu. Často je vybrán celý tým z řad samosprávy na zorganizování akce takového rozsahu. Ve Studentské radě GJP Mělník je na to vyhrazen tzv. sportovní výbor, který pomáhá s přípravou veškerých sportovních turnajů a zajišťuje jejich hladký průběh.

Ať už se jedná o turnaj nebo nějakou formu venkovní zábavy, je důležité nejprve definovat základní parametry. Na tyto větší akce je zpravidla vymezený časový limit, který je třeba dodržet, proto se vytváří přesný rozpis turnaje či závodu. Přípravná skupina musí znát přesný

počet startujících týmů, potažmo lidí, z čehož pak následně vychází i rozpis zápasů a časový harmonogram.

Nejen že přípravná skupina plánuje akci předem, ale také pomáhá organizovat turnaj přímo na místě, resp. připravuje hřiště, zapisuje výsledky, vede statistiky, vyhlašuje pořadí atd. Nezbytnou součástí je vždy kvalitní a včasná propagace – předání určitého množství informací před začátkem akce, např. pravidla a styl hry, velmi usnadní a urychlí celý proces.

Sportovní akce mívají často charitativní účel. Konkrétně můžeme zmínit futsalový turnaj Gymnázia Jana Palacha Praha MeRaDo (Memoriál Radka Donáta), během kterého se vybírají peníze pro různé charitativní organizace (GJP1, 2023). Gymnázium Jana Palacha Mělník uspořádalo v roce 2023 charitativní Běh pro želvy, díky kterému se podařilo zachránit 21 000 vajec mořských želv v Indonésii a na Srí Lance (GJPME, 2023). Tradicí je zde i volejbalový turnaj Hrajeme pro, kterým je završeno týdenní prodávání nejrůznějších svačinek a předmětů. Výtěžek z prodeje pak putuje, každý rok jinému, předem vybranému dítěti trpícímu nějakou vrozenou vadou.

Obr. 10: Hrajeme pro 2022; archiv autora

Tento počin mělnického gymnázia sklízí tradičně velký úspěch. Zmiňovaný týden před turnajem žije celá škola pouze akcí samotnou. Svačinky jsou každodenně vyprodané, všechny třídy trénují volejbal během hodin tělocviku a studenti se na chodbách nebaví prakticky o ničem jiném.

Při sportovních akcích dochází k meziročníkovému poznávání formou zdravého soutěžení. Před každou z nich je důležité podpořit sportovního ducha a zásady fair-play. Závody či turnaje spojují dohromady jak třídy, tak pedagogy a výrazně oživují atmosféru školního prostředí.

7.2.3 Kulturní

Výjimkou nejsou ani akce kulturního charakteru, které také umí perfektně osvěžit nudný školní den. Může se jednat o různě velký koncert, debatní soutěž, divadelní představení, filmový den či mnoha školami využívanou akademii pořádanou jako symbolické ukončení školního roku.

Kulturní akce vznikají většinou za podpory příslušných kulturních uskupení, např. školní kapela, sbor, lidé z dramatického či debatního kroužku. Ti si mohou snadno připravit krátké vystoupení na vyplnění přestávky, a tak poměrně jednoduchým počinem povzbudit náladu ve škole.

Obr. 11: Vánoční koncert 2022, archiv autora

Největším úspěchem je však samozřejmě zapojení celé školy. Na základních školách bychom se nejčastěji setkali se zmiňovanou akademií, jež spočívá v sérii vystoupení jednotlivých tříd tvořící ucelenou mozaiku jednotného konceptu. Na ZŠ Jungmannovy sady Mělník takto v roce 2011 vytvořili celovečerní film tvořený výstupy všech tříd. U středních škol se v tomto ohledu můžeme často setkat se vzdorem – málokdo chce takto před ostatními vystupovat. Na Gymnáziu Jana Palacha Mělník pořádala každoročně tamní Studentská rada malou vánoční besídku, ale muselo se od toho upustit z důvodu nedostatečného zájmu ze strany studentů.

Kulturní akce mohou být velmi obohacující, avšak není jednoduché vymyslet koncept, který se bude zamlouvat všem.

7.2.4 Vzdělávací

Studentské samosprávy nesou také vzdělávací poslání. Buďto sami předávají informace o zajímavých tématech, nebo organizují akce s experty, kteří jsou schopni zprostředkovat vhled do daného oboru.

Obr. 12: Přednáška o programu Erasmus+ 2023; archiv autora

Nejčastěji se můžeme setkat s nejrůznějšími semináři, cestovatelskými besedami, přednáškami, informačními stánky či panelovými debatami. Důležité je vědět proč danou akci pořádat a co je jejím hlavním cílem. V tomto ohledu je nefrekventovanější variantou vzhled do aktuálních průřezových témat. Škola má podle RVP za úkol s nimi své studenty seznamovat. Studentský parlament má skvělé předpoklady pro to, aby přijatelnou cestou informoval a neformálně vzdělával studenty v těchto klíčových oblastech. Školní samosprávy prostřednictvím svých aktivit nejčastěji pojednávají o sociální, osobnostní, mediální, environmentální či multikulturní výchově. Výchovu k aktivnímu občanství přímo realizují svou činností (KUDYVEJS, 2007).

Momentálně jsou velmi oblíbené projekty se zaměřením na podnikavost, finanční gramotnost, občanskou participaci, environmentální udržitelnost a obnovitelné zdroje, genderovou a sexuální problematiku, multikulturní sounáležitost nebo rozvoj komunikačních a digitálních kompetencí. Ve stejném duchu se nesou i dotační preference EU, jimiž dává unie jasně najevo, která témata jsou pro ni podstatná či nikoliv.

Každý projekt by měl být zaštiťován někým s dostatečnými odbornými kompetencemi, o to více, jedná-li se o akci vzdělávací. Je dobré konzultovat veškeré nápady na akce s koordinátorem či příslušnými pedagogy. Konzultanti z daného oboru mohou poskytnout vhodné informace, doporučení a nezbytnou kritiku, díky kterým se akce obejde bez větších problémů.

7.3 Předávání informací

„Když o sobě parlament nedává vědět, jako by vůbec neexistoval“ (CEDU, 2012). Naprosto nepostradatelným pilířem činnosti studentských samospráv je informování. Jelikož školní parlament reprezentuje hlas všech studentů, je potřeba, aby studenti věděli, čím se zabývá. Podkapitola Zasedání a komunikace se zabývá myšlenku předávání informací mezi členy

samosprávy, a sice prostřednictvím pravidelných setkání či skupinových chatů na sociálních sítích. Nesmíme však zapomenout na to, že studentské parlamenty nejsou žádnými uzavřenými skupinami a že je třeba předávat informace dál – ostatním studentům, pedagogům a veřejnosti. Propagace činnosti a dosažených výsledků je stejně důležitá jako realizace projektů samotných.

7.3.1 Ze zasedání

Jednou ze základních povinností samotných zástupců tříd je zprostředkování toku informací ze zasedání zpět do své třídy (KUDYVEJS, 2007). Tímto způsobem by měli všichni studenti přijít poměrně snadno k informacím téměř z první ruky. v ideálním případě je zástupcům věnován určitý čas přímo během výuky, kdy mohou své třídě interpretovat aktuálně probírané záležitosti z jednání parlamentu. Touto cestou se o činnosti samosprávy dozvídají včas i učitelé, kteří by také měli být zasvěceni do dění.

Z mnoha důvodů se takto nemohou dostat k informacím úplně všichni, proto se pravidelně vyhotovuje zápis ze zasedání. Ten by měl být vytvořen a zveřejněn co nejdříve po schůzi samosprávy, aby si každý mohl dohledat, čím se momentálně školní parlament zabývá. Zápisy se zveřejňují na stránkách a sociálních sítích školy či samosprávy nebo pomocí různých nástěnek a plakátů. Každá forma má svou cílovou skupinu. Krátký přehled toho, co se zrovna ve škole děje a chystá, zaujme na sociálních sítích nejvíce studenty. Řádně zpracovaný dokument na školním webu či nástěnce zase osloví nejvíce učitele, kteří mnohdy třeba ani sociálními sítěmi nedisponují.

7.3.2 O akcích

Jak už bylo zmíněno v podkapitole Vlastní projekty, akce pořádané studentskými parlamenty jsou jedním z hlavních pilířů jejich činnosti. Vždy je třeba informovat, o čem daná akce je a jakým způsobem bude probíhat. Čím dříve se tyto informace ke studentům dostanou, tím lépe se na ni mohou naladit a připravit. Předchází se tak zbytečným dotazům a problémům, jež by průběh akce mohly komplikovat.

K těmto účelům slouží skvěle poutavé informační plakáty vylepené po škole, nebo příspěvky zveřejněné na sociálních sítích.

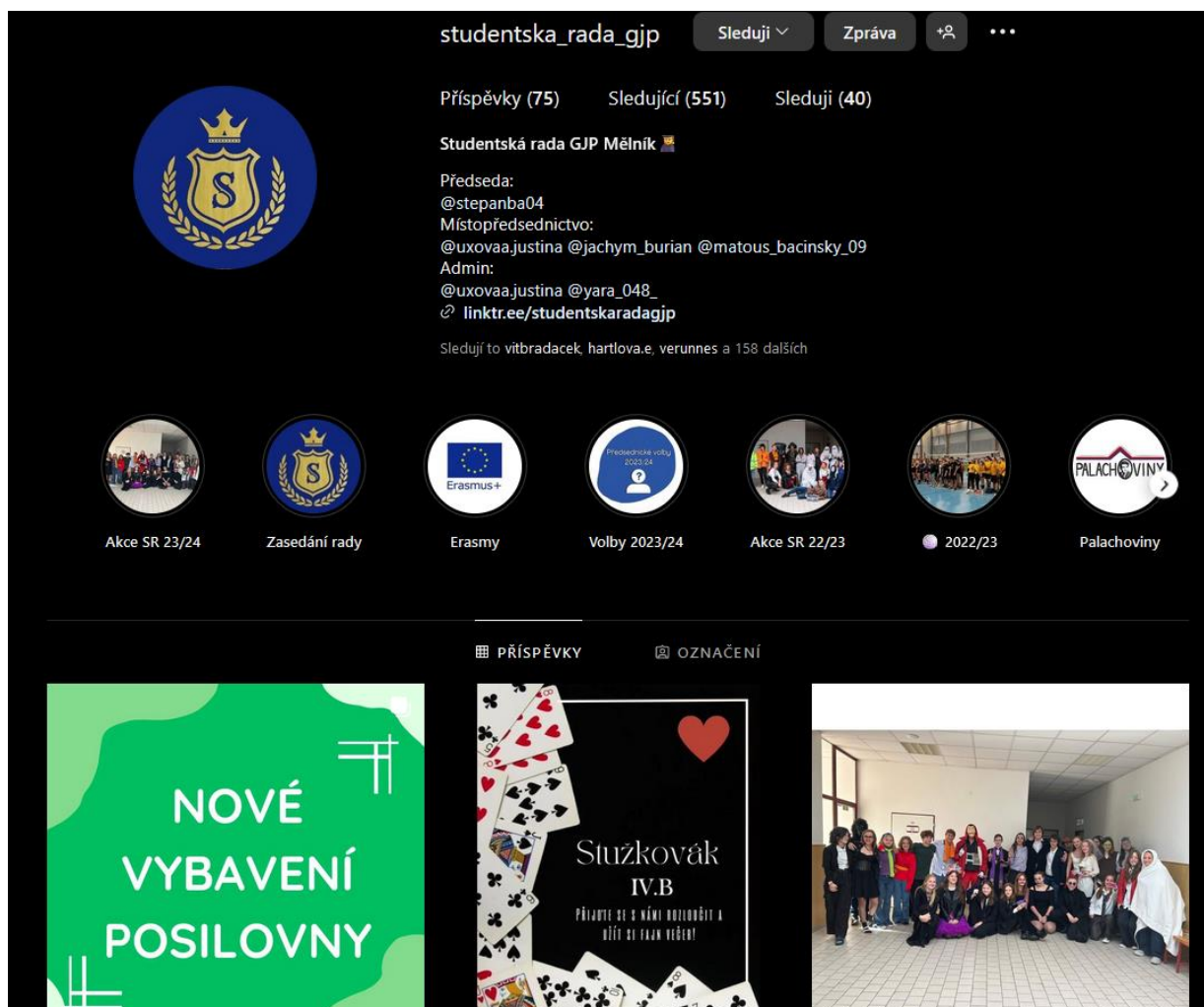
Obr. 13: Plakát k akci Den učitelů 2023; archiv autora

U plakátů je klíčové sladit stručnost a přehlednost informací s dostatečnou poutavostí plakátu tak, aby si jej každý kolemjdoucí všiml. Při popisu by se měl jeho tvůrce řídit čtyřmi základními otázkami: Co? Kdy? Kde? a Jak? Text by měl mít patřičnou velikost a nesmí splývat s pozadím. Dále nesmíme opomenout ani načasování a umístění plakátu, které hraje taktéž důležitou roli. U menších akcí by měl ve škole plakát viset minimálně týden před jejich konáním, u větších klidně i delší dobu. Místo na vystavení plakátu by kromě informačních nástěnek mělo být v nejvíce frekventovaných částech budovy, např. hlavní chodby či křižovatky. Před lepením plakátů po škole je nutné získat souhlas odpovědné osoby, nejčastěji ředitele školy.

Obr. 14: Příspěvek z instagramu SR GJP k akci Basketbal na MDŽ; archiv autora

Obdobně je to i s příspěvků na sociálních sítích. Oproti plakátům mají však výhodu více místa pro text, tudíž se nabízí sdělovat jejich prostřednictvím více detailů k jednotlivým akcím. Sociální sítě dávají také prostor různorodějším příspěvkům, a sice upomínek před akcí, ale i zprávám o průběhu a výsledcích projektu. Instagramové a facebookové účty studentských samospráv jsou plné fotek z nejrůznějších akcí a příspěvky tohoto typu mají často nejlepší ohlasy.

Obr. 15: Instagramový účet SR GJP; archiv autora

7.3.3 Ankety

Nedílnou součástí informování je i zveřejňování a vyhodnocování nejrůznějších anket. Jednat se může o dotazníky týkající se samosprávy samotné, např. volby či zpětná vazba, nebo obecně zjišťující. Využívají se při hromadném zjišťování veřejného mínění o dané věci, např. stav školní jídelny, hlasování v nějaké soutěži či hodnocení učitelů.

Při tvorbě anket je důležité myslet na srozumitelnou formulaci dotazů a dostatečnou nabídku relevantních či volných odpovědí. Je také třeba dbát na logickou návaznost a nezacházet příliš do detailů, snižuje se tím zájem respondentů. Elektronická varianta se přímo nabízí, je rychlá, dá se snadno sdílet a zároveň vidí autor dotazníku okamžitě všechny odpovědi. Při této formě

by se ale mělo zajistit, aby anketu mohli vyplnit pouze ti, kterých se týká, a tedy zamezit přístup nežádoucím externistům. Pro tyto účely se dají skvěle využít školní e-maily, jež v dnešní době valná většina škol využívá.

Ankety se vyplatí zveřejňovat při řešení otázek, na které potřebuje jasné vyjádření většiny studentů. V některých samosprávách takto probíhají volby, jinde tím pouze získávají podporu svých argumentů, v každém případě jsou ankety studentskými parlamenty hojně využívány.

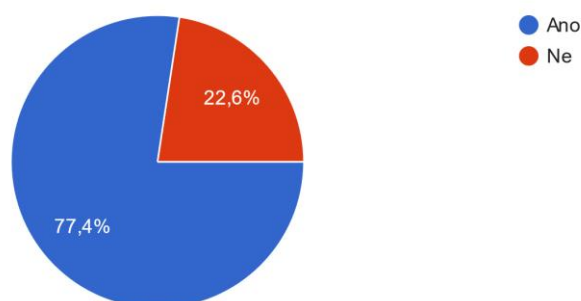
7.4 Zpětná vazba a reflexe

Sebereflexe je při správném chodu samosprávy nutnost. Vždy existuje prostor pro zlepšení a pravidelná zpětná vazba je přesně tím nástrojem, který posouvá každý parlament vpřed. Určitá forma zpětné vazby vyplývá z pouhé diskuse mezi členy samosprávy. Do této diskuse přispívá svou zpětnou vazbou i koordinátor, který v pokročilých parlamentech prakticky jinou činnost nevykonává.

Více či méně konstruktivní zpětná vazba přichází ze všech zákoutí školního prostředí, je však vhodné jít jí naproti a zjišťovat názory studentů a pedagogů průběžně z vlastní iniciativy. Studentská rada GJP Mělník za tímto účelem rozesílá v pololetí a na konci roku dotazník zpětné vazby, který vždy ukáže, jak si podle studentů samospráva za dané období vedla.

Sledujete instagram SR?

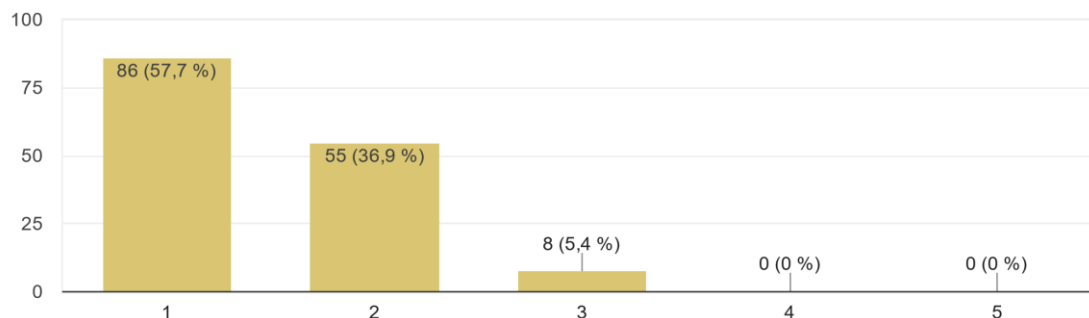
146 odpovědí

Obr. 16: Jedna z otázek ankety Zpětná vazba 2; archiv autora

Jakou byste nám dali za druhé pololetí známku? (Jako při hodnocení ve škole)

149 odpovědí

Obr. 17: Jedna z otázek ankety Zpětná vazba 2; archiv autora

Tyto a mnoho dalších otázek vytvoří dohromady mozaiku, jež reaguje na dosavadní činnost, případně nečinnost samosprávy a poukáže na prostory ke zlepšení. Důležité je, aby byl parlament sebekritický, z dané zpětné vazby si něco vzal a snažil se neustále posouvat vpřed.

Není na škodu praktikovat také pravidelnou interní reflexi za příslušné období. Na základních školách podněcuje tuto činnost koordinátor, na středních je tato činnost samozřejmostí.

7.5 Spolupráce

Žijeme ve společnosti a určitých cílů není možné dosáhnout bez pomoci druhých. Jak tvrdil britský matematik, spisovatel a filosof Bertrand Russell: „*Jediné, čím se lidstvo vykoupí, je spolupráce,*“ (SKALA, 2014). Dobrá spolupráce se stává benefitem pro obě strany, avšak k navázání dobré spolupráce je zapotřebí splnit několik důležitých bodů a tj. vzájemná důvěra a respekt, pravidelná a věcná komunikace a plnění nastavených cílů. Bez těchto bodů nelze nastavit zdravou formu spolupráce.

7.5.1 S vedením

Spolupráce samosprávy a vedení školy je naprosto nezbytná k dosažení kýžených výsledků, protože právě vedení školy má ve většině případů rozhodující roli. To, jakým pravomocím se studentskému parlamentu dostane, určuje pružnost a zkušenost vedení školy, ale také otevřenost celého školního prostředí. V nejpokrokovějších případech se vrchní představitelé samosprávy automaticky podílí na rozhodování o chodu školy (CEDU, 2012 str. 13).

Obecně by mělo platit, že studentské samosprávy fungují jako poradní orgán vedení školy. Dle první příručky pro koordinátory žakovských parlamentů od CEDU by studentům neměla být dána odpovědnost v oblastech, které přesahují jejich kompetence či zasahují do kompetencí vedení (CEDU, 2012 str. 13).

To, že studenti nejsou v dané oblasti dostatečně zkušení, však neznamená, že by o dané problematice neměli diskutovat. Naopak diskuse o těchto tématech studenty obohacuje nejvíce. Škola, jež smýšlí skutečně demokraticky, by žákům neměla určovat, na co se ještě mohou ptát a na co už ne. Na většinu vhodně zformulovaných dotazů se dá vždy odpovědět – informovanost je polovinou úspěchu (CEDU, 2012 str. 13).

Je vhodné informovat vedení školy o činnosti samosprávy pravidelně po každém zasedání, např. formou krátkých osobních schůzek či přehledným e-mailem. Miroslav Kudyvejs uvádí zkušenost ze základní školy Milady Horákové v Hradci Králové, a sice že tato pravidelná komunikace samosprávy s vedením školy může někdy mezi pedagogickým sborem navozovat pocit, že vedení školy sbírá prostřednictvím parlamentu informace proti učitelům (KUDYVEJS, 2007). Je tedy dobré zachovat určitou transparentnost a vyhotovit krátký zápis i z těchto schůzek (případně rozeslat e-mail všem učitelům), aby nikdo neměl pocit, že je z toku informací vynechán.

Pravidelný kontakt a spolupráce s vedením školy je pro studentskou samosprávu zásadní, obohacuje studenty, dodává jim pocit sounáležitosti a buduje lepší vztah mezi vedením školy a studenty. V některých situacích je vyjádření ředitele nezbytné a bez jeho podpory by se daná problematika nedala řešit. Vedení školy na druhou stranu získává zprostředkovaně zpětnou vazbu od všech studentů a dostává lepší vhled do jejich života na škole.

7.5.2 S jinými uskupeními

Spolupráce nemusí být jenom s vedením školy, dalším možným krokem ke zlepšení školního parlamentu je výměna zkušeností s jinými uskupeními. První takovou možností je logicky participace ve vyšších samosprávných celcích, jimiž může být městská, krajská či národní samospráva. Jednou z hlavních náplní těchto vyšších celků je právě zmiňovaná výměna zkušeností, při které studenti zjistí, jak to vypadá na jiných školách. Tyto podněty mohou být klíčové pro další rozvoj školního parlamentu. Studenti zjistí, co se jim povedlo a za co na sebe mohou být opravdu pyšní, ale také v čem mají mezery a kam ještě se mohou se školním samosprávou posunout. Setkání se členy jiných parlamentů bývají velmi inspirativní.

Školy se v dnešní době také často pouštějí do různých forem meziškolních partnerství, jejichž náplní může být i spolupráce tamních studentských parlamentů. Touto formou se dá skvěle rozvíjet jak úroveň parlamentu, tak vzájemné meziškolní vztahy.

Spolupracovat může školní samospráva také s jinými mládežnickými organizacemi, jako jsou domy dětí a mládeže či různé vzdělávací nestátní neziskové organizace. Na gymnáziu v Mělníku takto spolupracují s neziskovou organizací Tmelník z. s., která veřejně nabízí vycestování do zahraničí skrze projekty financované programem Erasmus+.

8 PŘEDSEDNICKÁ PŘÍRUČKA

V této části se zaměříme na proces vzniku praktické příručky pro budoucí předsedy Studentské rady GJP (viz Příloha 1). Vzhledem ke specializaci na školu GJP Mělník vychází příručka především z autorových zkušeností. V době zveřejnění odborné práce strávil autor na zmiňovaném gymnáziu téměř osm let, z toho dva roky v čele tamního studentského parlamentu. Z tohoto důvodu se dají osobní zkušenosti autora považovat za relevantní. Veškeré poznatky v příručce byly vyzkoušeny v praxi během autorova působení v SR GJP.

Neformální varianta psaní byla u příručky zvolena z důvodu jednoduššího ztotožnění čtenářů s autorem. Ten již v minulosti napsal několik textů na téma školní parlament adresovaných právě studentům. Osvědčily se mu prvky jako přehledná struktura, kratší odstavce a oslovení čtenáře.

Příručka se skládá z úvodu, stati a závěru, přičemž stať je členěna do tří hlavních kapitol – poslání, činnost a vlastnosti předsedy. Kapitola poslání se zabývá jak významem studentské samosprávy pro školu, tak významem jejího předsedy pro parlament samotný. Činnost se sestává z několika podkapitol, v nichž jsou rozebírání zástupci tříd, zasedání rady, místopředsedové, komunikace, tvorba harmonogramu a administrativa. V této kapitole jsou popsány nejdůležitější mechanismy SR GJP a návod pro budoucího předsedu, jak se v nich co nejlépe orientovat. Vlastnosti předsedy se zaměřují na to, jaký by měl být ideální předseda, co by měl a neměl dělat.

Celý text je obohacen o rady a tipy, které mohou budoucímu předsedovi velmi usnadnit začátky v jeho nové funkci. Vše je zakončeno krátkým závěrem, který vybízí nejen k aktivitě v roli Předsedy SR, ale také k neustálému sebevzdělávání, a to i prostřednictvím této odborné práce.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo v první části odborně představit veškerou problematiku týkající se studentských samospráv a v části druhé nabídnout autorovy zkušenosti, potažmo vytvořit příručku pro budoucí předsedy naší školní Studentské rady GJP.

Práce vymezuje základní pojmy týkající se studentských parlamentů. Ukazuje, že školní samosprávné orgány nejsou žádnou novinkou a že se neustále rozvíjí. Tento rozvoj je podporován jak tuzemskou legislativou, tak důležitými mezinárodními organizacemi a jejich dokumenty, ve kterých je tato problematika zanesena. Mezi nejdůležitější listiny patří v tomto ohledu Bílá kniha Evropské komise – Nový podnět pro evropskou mládež a Úmluva o právech dítěte. Dále se práce zabývá hierarchií studentských samospráv a věnuje se agendě řešené na jednotlivých úrovních. Následuje detailní záběr do teorie samotného chodu parlamentu, a to od vzniku a vymezení společných cílů až po ty nejzásadnější vnitřní mechanismy.

Veškeré poznatky z odborné literatury jsou kombinovány s vlastními zkušenostmi. Pro úplný přehled je třeba nastudovat celou práci, avšak ty nejzásadnější a nejpraktičtější informace jsou vyzdvihnuty v předsednické příručce (viz Příloha 1). Tato příručka s názvem „**Předseda předsedovi aneb Jak vést SR GJP**“ je hmatatelným výstupem práce, který pomůže budoucím předsedům mělnické školní samosprávy udržet její chod na patřičné úrovni.

Celou práci můžeme chápat jako jeden velký přehled o tom, co jsou studentské samosprávy a jakým způsobem fungují. Momentálně je součástí této práce pouze příručka lokálního významu, avšak plánuji navázat tam, kde jsem skončil. V současnosti jsem v kontaktu s představiteli ČSU a PDM ČR, přičemž čerpám potřebné informace k zobecnění mé příručky tak, aby měla význam pro všechny studentské parlamenty v ČR. Plánovaná příručka většího charakteru by mohla být základním stavebním kamenem budoucího projektu ČSU, jenž by měl za cíl šířit osvětu v problematice vzniku, chodu a udržení studentských parlamentů.

Další možnou variantou jak navázat v mé práci je její povýšení na mezinárodního úroveň. Již dříve jsem připravil projekt výměny mládeže s názvem „**Future in YOUth**“, který má za cíl porovnat úroveň studentské participace 7 členských států EU (České republiky, Polska, Německa, Maďarska, Rumunska, Kypru a Španělska). Na tyto projekty jsou udělovány finanční granty z programu Erasmus+ a v následujícím období se plánují o jeden z těchto grantů ucházet. Z důvodu ochrany autorského díla přikládám pouze časový harmonogram projektu (viz Příloha 2).

Jak šel čas, ponořil jsem do tématu opravdu hluboko. Nejen že jsem splnil vytyčené cíle – osvětlil základní pojmy týkající se samospráv a připravil předsednickou příručku, ale také jsem si uvědomil význam tohoto tématu, a ujasnil si tak některé mé kroky do budoucna.

SEZNAM ZDROJŮ

Tištěné zdroje

ADAMCOVÁ, Ludmila. 2002. *Žákovská samospráva aneb Nic nového pod sluncem.* Odry : Pedagogická orientace, 2002. ISBN 1211-4669.

CEDU. 2012. *Žákovský parlament I.* Praha : Gemini, 2012. ISBN 978-80-905293-1-1.

HOFBAUER, Břetislav. 2002. *Participace dětí a mládeže na životě společnosti: Prání, potřeba nebo reálná možnost?* Hořovice : Duha, 2002.

RAKUŠANOVÁ, Petra. 2005. *Třetí sektor a občanská participace v ČR.* Praha : Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-864-2953-9.

Akademické práce

GREGOROVÁ, Aneta. 2016. Přínos participace ve studentských samosprávách pro děti a mládež. *is.muni.cz.* [Online] 2016. [Citace: 12. srpen 2023.] <https://is.muni.cz/th/pny6x/>.

HUSÁK, Jan. 2009. Analýza aplikace evropské politiky mládeže v České republice. *is.muni.cz.* [Online] 2009. [Citace: 30. srpen 2023.] <https://is.muni.cz/th/qj7f2/>.

ŠOLC, Zbyněk. 2007. Mládež a politika: formy a úroveň veřejné participace mládeže v ČR. [Online] 2007. [Citace: 12. březen 2023.] <https://is.muni.cz/th/pbuxd/>.

ZATLOUKAL, Jan. 2013. Parlamenti dětí a mládeže jako výsledek participace a jeho realizace ve městě Prostějov. [Online] 2013. [Citace: 12. březen 2023.] <https://theses.cz/id/24sknu/>.

Elektronické zdroje

ČESKO. 2004. § 167 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 7. 2023. *Zákony pro lidi.cz.* [Online] 2004. [Citace: 29. srpen 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p167>.

—, **2004.** § 21 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 7. 2023. *Zákony pro lidi.cz.* [Online] 2004. [Citace: 29. srpen 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p21>.

—, **2012.** § 31 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - znění od 6. 1. 2023. *Zákony pro lidi.cz.* [Online] 2012. [Citace: 29. srpen 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#p31>.

- . **1991.** Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte - znění od 29. 3. 2010. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] 1991. [Citace: 29. srpen 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104#f1348965>.
- . **1998.** Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) - znění od 1. 4. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] 1998. [Citace: 29. srpen 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#norma>.
- ČSU. 2023.** Česká středoškolská unie. *stredoskolskaunie.cz*. [Online] 2023. [Citace: 26. červenec 2023.] <https://stredoskolskaunie.cz/#o-nas>.
- EU. 2020.** Bílá kniha. *eur-lex.europa.eu*. [Online] 2020. [Citace: 30. srpen 2023.] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:white_paper.
- GJP1. 2023.** MeRaDo 2023. *gymjanapalacha1*. [Online] 18. duben 2023. [Citace: 13. listopad 2023.] <https://www.instagram.com/gymjanapalacha1/>.
- GJPME. 2023.** Běh pro želvy. *gjp-me.cz*. [Online] 29. září 2023. [Citace: 13. listopad 2023.] <https://www.gjp-me.cz/2023/10/03/beh-pro-zelvy/>.
- KPDM-ZK. 2023.** Krajský parlament dětí a mládeže zlínského kraje. *Krajský parlament dětí a mládeže zlínského kraje*. [Online] 2023. [Citace: 31. červenec 2023.] <http://kpdm-zk.cz/>.
- KUDYVEJS, Miroslav. 2007.** Žákovská samospráva. *clanky.rvp.cz*. [Online] 2007. [Citace: 3. říjen 2023.] <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/g/636/ZAKOVSKA-SAMOSPRAVA.html>.
- MŠMT. 2002.** Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělání v ČR. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [Online] 2002. [Citace: 30. srpen 2023.] <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>.
- . **2021.** Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. *edu.cz*. [Online] 2021. [Citace: 20. listopad 2023.] https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_-vyznacene_zmeny.pdf.
- MÜLLER, Vladimír. 2017.** Homo politicus. *Sociologická encyklopedie*. [Online] 11. 12 2017. [Citace: 15. květen 2023.] https://encyklopedie.soc.cas.cz/core/index.php?title=Homo_politicus&action=info.
- NAVRÁTIL, Miloš. 2023.** Světový den Downova syndromu. *zmv.cz*. [Online] 2023. [Citace: 29. říjen 2023.] <https://www.zmv.cz/aktuality/494-svetovy-den-downova-syndromu->.
- OTČENÁŠEK, Jiří. 2004.** Dlouhodobá koncepce ZŠ. *zspouchov.cz*. [Online] 2004. [Citace: 16. květen 2023.] http://www.zspouchov.cz/index.php?vstup=vol&idv=45&zobraz=179&id_s=14.

PDMČR. 2021. Dokumenty: Parlament dětí a mládeže České republiky. *Parlament dětí a mládeže České republiky*. [Online] 2021. [Citace: 26. červenec 2023.] https://pdm-cr.cz/files/file_-_statut-pdm-r-aktualizovn-2892022.pdf.

SAKAŘOVÁ, Ivana. 2018. Dům dětí a mládeže Na Výstavišti: Městský parlament dětí a mládeže. *Dům dětí a mládeže Na Výstavišti*. [Online] 2018. [Citace: 27. červenec 2023.] <https://ddm-mb.cz/mestsky-parlament-deti-a-mladeze/>.

SKALA, Michal. 2014. 50 citátů o sdílení, spolupráci a společenské změně. *blog.hearth.net*. [Online] 2014. [Citace: 17. listopad 2023.] <https://blog.hearth.net/50-citatu-o-sdileni-spolupraci-a-spolecenske-zmene/>.

SPPK. 2023. Informace: Studentský parlament Plzeňského kraje. *Studentský parlament Plzeňského kraje*. [Online] 2023. [Citace: 27. červenec 2023.] <https://parlament.radovanek.cz/zakladni-informace/>.

SRGJP. 2023. Stanovy Studentské rady GJP Mělník. *www.gjp-me.cz*. [Online] 2023. [Citace: 6. srpen 2023.] <https://www.gjp-me.cz/wp-content/uploads/2018/07/studentska-rada-2/stanovy-sr-2023.pdf>.

STEM. 2021. Význam voleb podle veřejného mínění roste, krajské i senátní volby však patří i nadále k méně důležitým: STEM Empirický výzkum pro demokracii. *STEM Empirický výzkum pro demokracii*. [Online] 2021. [Citace: 27. červenec 2023.] <https://www.stem.cz/vyznam-voleb-podle-verejneho-mineni-roste-krajske-i-senatni-volby-vsak-patri-i-nadale-k-mene-dulezitym/>.

UN | DESA | Population Division. 2019. International Youth Day: Ten key messages. [Online] 12. srpen 2019. [Citace: 12. 03 2023.] https://www.un.org/development/desa/youth/wp-content/uploads/sites/21/2019/08/WYP2019_10-Key-Messages_GZ_8AUG19.pdf.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Struktura dětských parlamentů ČR	20
Převzato z: <i>Struktura dětských parlamentů ČR</i> . Online. In: Cs.wikipedia.org. 2023. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%ADparlament_d%C4%9Bt%C3%AD_a_ml%C3%A1de%C5%BEE#/media/Soubor:Struktura_d%C4%9Btsk%C3%BDch_parlament%C5%AF_%C4%8CR.png . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 2: Logo Národního parlamentu dětí a mládeže	22
Převzato z: <i>Logo Národního parlamentu dětí a mládeže</i> . Online. In: Cs.wikipedia.org. 2023. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%ADparlament_d%C4%9Bt%C3%AD_a_ml%C3%A1de%C5%BEE#/media/Soubor:Logo_N%C3%A1rodn%C3%ADho_parlamentu_d%C4%9Bt%C3%AD_a_ml%C3%A1de%C5%BEE.png . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 3: Logo Parlamentu dětí a mládeže České republiky	22
Převzato z: PDM ČR. <i>Parlament dětí a mládeže České republiky</i> . Online. In: Www.facebook.com. 2023. Dostupné z: https://www.facebook.com/photo/?fbid=163326206307759&set=a.163326209641092&locale=ms_MY . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 4: Logo České středoškolské unie	23
Převzato z: <i>Česká středoškolská unie</i> . Online. In: Www.spsev.cz. 2020. Dostupné z: https://www.spsev.cz/wp-content/uploads/2020/09/cs-u-logo.jpg . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 5: Logo Organising Bureau of European School Student Unions	23
Převzato z: OBESSU. <i>Česká středoškolská unie</i> . Online. In: Www.obessu.org. 2023. Dostupné z: https://www.obessu.org/site/templates/gfx/obessu_logo_nav.png . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 6: Struktura žákovské samosprávy	27
Převzato z: KUDYVEJS, Miroslav. <i>Struktura žákovské samosprávy</i> . Online. In: Clanky.rvp.cz. 2006. Dostupné z: http://stary.rvp.cz/soubor/00636-5.gif . [cit. 2023-11-27].	
Obr. 7: Nástěnná malba na GJP Mělník; autorův archiv (pokud není uvedeno jinak) ..	32
Obr. 8: Jedna z otázek v anketě o spokojenosti se školní jídelnou	32
Obr. 9: Ponožkový den 2023	34
Obr. 10: Hrajeme pro 2022	35
Obr. 11: Vánoční koncert 2022	36
Obr. 12: Přednáška o programu Erasmus+ 2023	37
Obr. 13: Plakát k akci Den učitelů 2023	39
Obr. 14: Příspěvek z instagramu SR GJP k akci Basketbal na MDŽ	39
Obr. 15: Instagramový účet SR GJP	40
Obr. 16: Jedna z otázek ankety Zpětná vazba 2 2023	41
Obr. 17: Jedna z otázek ankety Zpětná vazba 2 2023	42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 2: Časový harmonogram projektu Future in YOUth; archiv autora51

PŘÍLOHY

Time	Event	Day 1	Day 2	Day 3	Day 4	Day 5	Day 6	Day 7	Day 8	Day 9
8:00-9:00	Breakfast		Breakfast 1	Breakfast 2	Breakfast 3	Breakfast 4	Breakfast 5	Breakfast 6	Breakfast 7	Breakfast 8
9:00-10:30	Morning programme 1		Team building 1	Info to the SC	Programme at local school	Democracy and participation 1	Planning own event 1	Campaign 2	Summary and feedback	
10:30-10:45	Break		Team building 2	SCs in CZ	Beauty of Mělník	Democracy and participation 2	Planning own event 2		Follow-up and Youthpass ceremony	
10:45-12:15	Morning programme 2	Arrival	Lunch 1	Lunch 2		Lunch 3	Lunch 4		Lunch 5	
12:30-14:00	Lunch+free time		Team building 3	SCs in your county		Olympic spirit afternoon	Planning own event 3	City exploring		
14:00-15:30	Afternoon programme 1		Intercultural night preps	Youtypass and Erasmus+		Daily Reflection 4	Campaign 1			
15:30-15:45	Break		Daily Reflection 1	Daily Reflection 2	Daily Reflection 3	Daily Reflection 5	Daily Reflection 6		Daily Reflection 7	
15:45-17:15	Afternoon programme 2		Dinner 2	Dinner 3	Dinner 4	Dinner 5	Dinner 6	Dinner 7	Dinner 8 and formal farewell	
17:15-18:00	Daily reflection		Intercultural night 1	Intercultural night 2					Farewell party	
18:00-19:00	Dinner	Dinner 1								
...	Night programme	Housing time								
	Programme at the place									
	Programme in Mělník									
	Programme in Prague									
	Special programme									
	Fees time									
	Traveling									
	Other events									

Příloha 1: Časový harmonogram projektu Future in YOUth; archiv autora